

SVEIO KONTROLL- OG KVALITETSUTVAL

MØTEINNKALLING

Dato: måndag 21. november 2022
Tid: kl. 18.00 (NB)
Sted: Sveio kommunehus, kommunestyresalen

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf 52 75 73 50, som SMS til mobiltlf. 959 86 979, eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller meiner seg ugild, må gi melding om dette så tidleg som råd er. Varamedlemmer vert innkalla særskilt frå sekretariatet. Saker merka *Ikkje offentleg jamfør off. l.*, blir berre sendt internt. Sakskartet vil bli lagt ut på kommunen si nettside, eige politikarportal og på www.kontrollutvalgene.no.

Saksliste:

27/22 Godkjenning av protokoll frå møtet 19.09.22

28/22 Orientering om nokre av kommunen sine eksterne prosjekt v/konst. rådmann

29/22 Val av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt eller eigarskapskontroll i 2023

30/22 Møteplan for 2023 – kontroll- og kvalitetsutvalet

31/22 Referat- og orienteringssaker 21.11.22

Eventuelt

Sveio/Aksdal, 14.11.22

Arne Valen (sign.)
leiar

Toril Hallsjø (sign.)
dagleg leiar/utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert/kalla inn)
Varamedlemmer (til orientering) og presse/publikum

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalet	21.11.22	27/22

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 19.09.22

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Protokoll frå møtet i Sveio kontroll- og kvalitetsutval 19.09.22 blir godkjent slik han ligg føre.

Vedlegg: Protokoll frå møtet 19.09.22

Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 19.09.22 følgjer vedlagt. Protokollen er gjennomlest og godkjent av leiar i etterkant av møtet og er oversendt medlemma og kommunen slik han ligg føre. Det er ikkje kommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen godkjennast formelt i dette møtet, og utvalsleiar vil så signere protokollen.

Aksdal, 14.11.22

Toril Hallsjø
Dagleg leiar/utvalssekretær

SVEIO KONTROLL- OG KVALITETSUTVAL**PROTOKOLL**

Måndag **19. september 2022** blei det halde møte i Sveio kontroll- og kvalitetsutval under leiing av utvalsleiar Arne Valen.

MØTESTAD:	Sveio kommunehus, kommunestyresal
MØTESTART/-SLUTT:	kl.16.00 – kl. 18.15
MØTANDE MEDLEMMER:	Leiar Arne Valen (Sp), Per S. Wathne (Krf), Solfrid Aasen (Sp) og Marit Elise Lier (Ap)
MØTANDE VARAMEDLEM:	Andreas Bårtvedt (H)
FORFALL:	Gustav Eidsvåg (Frp)
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Dagleg leiar/utvalssekretær Toril Hallsjø, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ ROGALAND REVISJON IKS MØTTE:	Oppdragsansv. revisor Therese Bjørkeland
FRÅ ADMINISTRASJONEN MØTTE:	Konst. rådmann/kommunalsjef Ingunn Toft
ANDRE SOM MØTTE:	Ordførar Linn Therese Erve via høgtalar i sak 22/22 Konsernsjef Pablo Barrera og økonomidirektør Tørres Øyjordsbakken, Haugaland Kraft AS i sak 22/22
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKSLISTE:	Sak 22/22 blei handsama som fyrste sak.

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:**SAK 21/22 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 20.06.22****Sekretariatet si innstilling:**

Protokoll frå møtet i Sveio kontroll- og kvalitetsutval 20.06.22 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontroll- og kvalitetsutvalet 19.09.22:

Utvalet hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalet 19.09.22:

Protokoll frå møtet i Sveio kontroll- og kvalitetsutval 20.06.22 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 22/22 ORIENTERING FRÅ SELSKAPER – HAUGALAND KRAFT AS**Sekretariatet si innstilling:**

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tek konsernsjef Barrera og økonomidirektør Øyjordsbakken si utgreiing om konsernselskapet Haugaland Kraft AS til orientering.

Handsaming i kontroll- og kvalitetsutvalet 19.09.22:

Konsernsjef Pablo Barrera takka for invitasjonen og presenterte seg sjølv. Han er nyttilsett og hadde brukt tida til å bli kjent og forstå organisasjonen. Han viste ein presentasjon som inneheldt oversyn over selskapet si historie tilbake til 1909 og fram til siste oppkjøp av Energiselskapet Odda i 2020.

Hovudverksemda er produksjon, overføring og omsetnad av elektrisk kraft, samt utbygging av/drift av fibernettverk. Selskapet er eigd av 12 kommunar og har fire dotterselskap. Dei er blant dei store energiselskapa i landet med åtte selskap som er større. Dei er også involvert i selskap/prosjekt innan utnytting av solenergi (Endra), havvind (Deep Wind Offshore- DWO) og landstrømanlegg for cruiseskip.

Selskapet har over 530 tilsette og 30-40 lærlingar fordelt på 14 lokalsjonar rundt i regionen. Dei har HMS i fokus, samt satsar på god kompetanse innan eige hus, har ønske om vekst, gje framtidsretta digitale løysingar for kundane og vere med å skape ei berekraftig framtid.

Direktør for økonomi og finans Tørres Øyjordsbakken presenterte seg og viste selskapet sin økonomi gjennom resultata dei siste år og estimert resultat for i år med tal per 1. halvår. Markedet er uoversiktleg og har stor usikkerheit i seg som følgje av høge gassprisar i Europa. Vidare viste han oversyn over planlagde investeringar med totalt 1229 MNOK innan nett, fiber, produksjon .mm. Også dei er råka av at alt er blitt dyrare det siste året, opp mot 22 % auke.

Eigarane og selskapet har dei siste år hatt ein utbyttemodell som har fungert bra. Den har vore på 60 % av snittresultatet dei siste tre åra til eigarane og 40 % blir igjen i selskapet til investering i vekst og utvikling. Selskapet har hatt ei solid verdiutvikling og den er nå verdsett til 12 milliardar. Selskapet har lite garantiar og tar lite risiko. Utbytte for Sveio kommune i fjor var på 13 MNOK. Som følgje av auka kraftprisar vil den bli klart høgare i år.

Av satsingsområde blei det nemnd å vere med å drive det grøne skiftet, ha ein trygg og verdiskapande bedriftskultur og vere ein solid samarbeidspartnar for regionen. Selskapet hadde nyleg hatt noe skifte i toppleiinga og dei vill fortsett å utvikle tilsette innan digitalisering.

Utvalsleiar hadde, same dag som møtet, oversendt tre spørsmål til konsernsjefen:

1. Ein er uroa for konsekvensane til høge straumprisar. Viktige næringar kan måtte melde oppbod. Kan ein eigarkommune i HK ta ut meir utbytte for å gje økonomisk støtte til verksemdar i kommunen?

Konsernsjefen viste til at det skulle vere eigarmøte på fredag. Det vil der bli gjeve ei status på drifta, samt å få innspel til vurderingar rundt evt. tilleggsutbytte.

2. Korleis ser leiinga i kraftselskapet på at eigarkommunar kjøper straumen frå andre selskap? Frå årsskiftet vil Sveio kommune skifta frå HK til Wattn som del av innkjøpssamarbeidet på Haugalandet.

Han hadde forståing for at kommunane må følgje regelverk for offentlege innkjøp, men skulle sjølvstøtt ønska at selskapet hadde vunne anbod framfor andre leverandørar i markedet.

3. Straumkrisa har sett fokus på å redusera forbruk. Til dømes har Sveio mange bustader som er bygd frå 50-talet fram mot 70/80-talet. Tiltak som etterisolering og installering av varmepumper vil vera naudsynt for å få ned straumforbruket. Kan HK og kommunen samarbeida om støtte til slike utbetringar?

Han meinte dette ikkje låg innan for deira verksemd i dag, men at dei kunne bidra med å få til energieffektivisering ved å tilby ny teknologi innan teknisk utstyr og applikasjonar som viste oversyn over eige forbruk.

Utvalet hadde elles spørsmål om utbygginga i Etnefjella, konsesjonsinntekter og framlegget om endra inntektssystem og om noverande kopling mellom straum- og gassprisar og ei frikopling i framtida.

Leiar takka for ein flott presentasjon og svara og ønskte han og selskapet lukke til vidare.

Samrøystes vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalet 19.09.22:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tek konsernsjef Barrera og økonomidirektør Øyjordsbakken si utgreiing om konsernselskapet Haugaland Kraft AS til orientering.

SAK 23/22 REVISOR SI EIGENERKLÆRING FOR 2022

Sekretariatet si innstilling:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tar den framlagde eigenerklæringa, dagsett 29.06.22, frå oppdragsansvarleg revisor Therese Skåland Bjørkeland og Silje Nygård, Rogaland Revisjon IKS til orientering.

Handsaming i kontroll- og kvalitetsutvalet 19.09.22:

Revisor viste til dei underskrivne erklæringane. Medlemmene hadde ingen merknader.

Samrøystes vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalet 19.09.22:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tar den framlagde eigenerklæringa, dagsett 29.06.22 frå oppdragsansvarleg revisor Therese Skåland Bjørkeland og Silje Nygård, Rogaland Revisjon IKS til orientering.

SAK 24/22 ORIENTERING OM REVISJONSSTRATEGI OG FORENKLA ETTERLEVINGSKONTROLL FOR 2022**Sekretariatet si innstilling:**

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tar revisor sin gjennomgang om revisjonsstrategi og risiko- og vesentlegheitsvurderingar som grunnlag for den forenkla etterlevingskontrollen for revisjonsåret 2022 til orientering.

Handsaming i kontroll- og kvalitetsutvalet 19.09.22:

Revisor gjekk gjennom regelverk, kva som låg innfor planlegging av revisjonsstrategi, om vesentlegheitsgrenser, risikovurderingar og planlagt angrepsvinklar i 2022. Ho viste ein del nøkkeltal for Sveio kommune. Til neste år ville revisjonen ha søkelys på offentlege anskaffingar. Leiar peika at det hadde vore utskifting av revisorar og han håpa på kontinuitet. Vidare viste han til innspel henta frå konferanse på område som kunne vere aktuelle sjå nærare på. Revisor noterte seg desse.

Utvalsleiar takka for orienteringa og ønsket at utvalet fekk presentasjonen tilsendt i etterkant.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 19.09.22:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tar revisor sin gjennomgang om revisjonsstrategi og risiko- og vesentlegheitsvurderingar som grunnlag for den forenkla etterlevingskontrollen for revisjonsåret 2022 til orientering.

SAK 25/22 KONTROLLARBEIDET I KOMMUNEN - BUDSJETT FOR 2023 – UTVALET SITT FRAMLEGG**Sekretariatet si innstilling:**

Sveio kontroll- og kvalitetsutval gjer framlegg om eit samla budsjett for kontrollarbeidet i Sveio kommune for budsjettåret 2022 men totalramme på **kr 1 243 000,- eks mva** fordelt følgjande:

Kontroll- og kvalitetsutvalet	kr 96 000
Kjøp av sekretariatsteneste	kr 203 000
Kjøp av revisjonsteneste	kr 944 000

Handsaming i kontrollutvalet 19.09.22:

Utvalsleiar innleia. Han ønskte å gjere framlegg om auka budsjett til frikjøp dersom utvalet ville gå over til å ha møta på dagtid slik ein del andre kommunar har. Utvalet ønskte å fortsette med møtestart kl. 17.00. Dagens møte var eit unnatak og det blei vist til at nytt utval vil ta dette opp neste haust. Sekretær opplyste at møteplan for 2023 kjem i neste møte.

Utvalet slutta seg til budsjettframlegget slik det var lagd fram.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 19.09.22 og innstilling til kommunestyret:

*Sveio kontroll- og kvalitetsutval gjer framlegg om eit samla budsjett for kontrollarbeidet i Sveio kommune for budsjettåret 2022 men totalramme på **kr 1 243 000,- eks mva** fordelt følgjande:*

<i>Kontroll- og kvalitetsutvalet</i>	<i>kr 96 000</i>
<i>Kjøp av sekretariatsteneste</i>	<i>kr 203 000</i>
<i>Kjøp av revisjonsteneste</i>	<i>kr 944 000</i>

SAK 26/22 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 19.09.22

40. Statusrapport pr. september 2022
41. Løypemelding om forvaltningsrevisjon om «Planarbeid» - tinga 31.01.22, sak 3/22
42. Rogaland Revisjon - perioderapportering frå pr 31.07.22
43. Oppsummering frå FKT- konferansen 08.-09.06.22 på Kløfta v/utvalsleiar
44. FKT – årsmøte 2022 - protokoll 08.06.22
45. NKRF – Om kommuneøkonomien 2021
46. FKT – «Veileder – Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget» - korrigert aug-22
47. Komm.dept. –høyringsbrev og -notat– endringar i kommunelova – frist 14.10.22
48. Komm. dept – høyringsnotat – endringar i IKS-lova – frist 23.09.22

Sekretariatet si innstilling:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tar referatsakene 40 – 48 til orientering.

Handsaming i kontroll- og kvalitetsutvalet 19.09.22:

Sekretær gjekk gjennom statusrapport og perioderapport. Revisor opplyste at analysearbeidet no var i gang og rapport vil vere klår på nyåret. Det var ønske frå utvalet at dei fekk skriftlege statusmeldingar. Revisor noterte seg det.

Utvalsleiar var kort innom ulike tema på konferansen, som hadde vore interessante. Han oppmoda dei andre medlemmane til også å reise på samlingar.

Vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalet 19.09.22:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tar referatsakene 40 – 48 til orientering.

YMSE

Neste møte: måndag 21. november kl. 17.00

Saker: Orientering om planarbeid, val nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt til neste år og møteplan for 2023

Sveio/Aksdal, 19. september 2022

Arne Valen
kontroll- og kvalitetsutvalsleiar

Toril Hallsjø
utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalet	21.11.22	28/22
Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

ORIENTERING OM NOKRE AV KOMMUNEN SINE EKSTERNE PROSJEKT

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tek konst. rådmann Ingunn Toft si utgreiing om nokre av kommunen sine eksterne prosjekt til orientering.

Bakgrunn:

Kontroll- og kvalitetsutvalet vedtok i møtet 27.09.21, sak 20/21 ein plan for orientering om kommunen eller kommunale selskap i løpet av 2022. Vedtaket var følgjande:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval vedtek følgjande plan for orienteringar frå administrasjonen og/eller kommunale selskap:

1. møte 2022	Haugaland Brann og redning IKS
2. møte 2022	IKT-avdelinga og personvernombodet
3. møte 2022	Haugaland Industri AS (no Aktio AS)
4. møte 2022	Haugaland Kraft AS
5. møte 2022	Rådmannen om status for eksterne prosjekt
1. møte 2023	Karmsund Havn IKS

Tidsramma vert sett til 30-40 min. inklusiv spørsmål.

Sekretariatet får fullmakt til å invitere i ei anna rekkefølge enn slik lista over kommunale leiarar er sett opp, dersom den inviterte ikkje har høve til å stille i det aktuelle møtet.

Orienteringane er tenkt å gjere utvalet betre kjend med drifta av kommunen eller kommunale selskap og dei utfordringar administrasjonen eller dagleg leiar står overfor.

Planen blei oversendt rådmannen og leiarar av selskapa 30.09.21. Det gjekk fram i brevet at tidspunkta kunne endrast/byttast for dei inviterte. Det er opp til rådmannen eller dagleg leiar å bestemme kven han/ho tar med seg til møta eller om nokon møter som representant for rådmannen eller leiar.

Då utvalet gjorde framlegg om status for prosjekt blei dei snevra inn til å gjelde prosjekt med eksterne tilskotsmidlar.

Sekretariatet har no i haust hatt kontakt med konst. rådmann Ingunn Toft om det valte temaet og ho har bekrefta at ho kjem på møtet og vil sjølv orientere. Ho har valt ut tre prosjekt, då eitt prosjekt frå kvar sektor.

Av dei største og lengstvarande prosjekta er det: 1) «Hallo-adjø» som omhandler overganger, til dømes barnehage-skule, 2) «TIBIR» om tidlig intervensjon av barn i risiko og 3) om breiband.

Det er fastsett tidsramme med 30-40 minutt inklusiv spørsmål, men det er mogleg for utvalet å utvide denne, dersom det er ønskeleg. Til møtet er det fleire andre saker, så det kan vere viktig å halde ei tidsramme.

Det er også greit, dersom nokon av utvalsmedlemmene skulle ha innspel eller spesielle ønskjer om emne og spørsmål, om dei varslar om det via sekretariatet i forkant av orienteringa.

Aksdal, 14.11.22

Toril Hallsjø (sign.)
Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontroll- og kvalitetsutvalet	21.11.22	29/22

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

VAL AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT ELLER EIGARSKAPSKONTROLL i 2023

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval ber revisor om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjektet "....." eller eigarskapskontroll til neste møte på nyåret 2023.

Utvalet har følgjande innspel til tema/problemstillingar:

Bakgrunn:

Ifølgje forskrift om kontrollutval og revisjon skal kommunen bli gjenstand for forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll i samsvar med gjeldande lover og reglar. Kontrollutvalet bør i dette møtet ta stilling til kva for eit prosjekt ein ønskjer å tinge frå revisor.

Saksorientering

Nytt prosjekt skal helst tingast med bakgrunn i vedtatt plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eigarskapskontroll. Planane for perioden 2020-2024 blei vedteken av kommunestyret 02.11.20 i sak 113/20. Kontrollutvalet si innstilling blei endra ved at eit prosjekt frå dei uprioriterte blei flytta opp som nr 4 blant dei prioriterte.

Følgjande prosjekt er tatt inn i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024:

1. ~~Tilpassa opplæring og spesialundervisning~~ (rapport levert august 2021)
2. **Bemanning og sjukefråvær**
3. **Leverandør- og kontraktsoppfølging**
4. ~~Planarbeid~~ (rapport ferdig på nyåret 2023)

og følgjande uprioriterte prosjekt:

- **Pleie og omsorg**
- **Skulefritidsordninga**
- **NAV/sosiale tenester**
- **Habilitering**

I sak 112/20 om eigarskapskontroll for dei neste fire år blei følgjande vedtatt:

1. *Sveio Golfpark AS* (orientering sep. 2018)
2. *Krisesenter Vest IKS*
3. *Haugaland Brann og redning IKS* (orientering jan. 2022)
4. *Sunnhordland Interkommunale Miljøverk (SIM) IKS* (orientering nov. 2018)

Av uprioriterte eigarskapskontrollrevisjonsprosjekt:

- *Overordna eigarskapsforvaltning i kommunen*
- *Haugaland Kraft AS* (orientering sept. 2022)
- *Arbeidsmarknadsbedrifter* (Aktio AS juni 2022)

I perioden 2016-2020 blei følgjande prosjekt gjennomført:

- ***Tilpassa opplæring og spesialundervisning (2021)***
- ***Forum for oppvekst i Sunnhordland (2020 – fellesprosjekt)***
- ***Barneverntenesta (2019)***
- ***Saksførebuing og vedtaksoppfølging (2018)***
- ***Internkontroll (2017)***

Prosjektet som blei prioritert som nr 1 «Tilpassa opplæring og spesialundervisning», blei tinga nyåret 2021 og rapport blei levert om hausten. Oppfølging av rapporten var til handsaming i kommunestyret no i september 2022. Neste valde prosjekt blei nr 4 «Planarbeid». Det blei tinga på nyåret i år og er noko forsinka, men er under arbeid og vil lagt fram på nyåret 2023.

Utvalet tinga også eit prosjektmandat frå revisor om matrikkelføring og grenseoppmålingar i vår, men valte i juni å droppe prosjektet på bakgrunn av rådmannen si tilbakemelding og at prosjektet synast ikkje å ville bidra til meir læring.

Det er no opp til utvalet å velje kva for prosjekt det ynskjer å setje i bestilling for levering av rapport hausten 2023. Utvalet er også delegert mynde til å fråvike planen dersom det synast naudsynt.

Sekretariatet sine kommentarar

Forvaltningsrevisjon skal vere betringsorientert, og ha som føremål å gje tilrådingar om tiltak dersom det blir avdekka avvik eller peika på moglege betringsområder.

Prosjekt bør/kan veljast ut frå:

- vedtatt plan,
- opplysningar som er komen fram under rekneskapsrevisjon,
- saker som har vore handsama i kommunestyre og kontrollutval,
- administrasjonen si uttalte ønskje,
- erfaringar frå tilsvarande forvaltningsrevisjonsprosjekt hos andre oppdragsgjevarar,
- forhold som har vore framme i media, nasjonalt eller lokalt,
- tilsyn utført av statsforvalter eller andre tilsynsorgan.

Tema/spørsmål treng ikkje naudsynt verte gjort til prosjekt utført av revisor, men utvalet kan også be om ein orientering frå administrasjonen eller selskap, dersom det vel det. I denne perioden har utvalet fått orientering frå personalleiar, hovudtillitsvald (HTV), hovudverneombod (HVO), IT-avdelinga, om personvern og om Sveio barne- og ungdoms-skule.

Selskap som det har vore orientert om i denne perioden, har vore Haugaland Brann og redning IKS, Aktio AS (tidl. Haugaland Industri) og Haugaland Kraft AS. Til møtet på nyåret 2023 er selskapet Karmsund Havn IKS invitert for å orientere om si drift.

Budsjettert ramme for forvaltningsrevisjon er 250 timer, ut frå utvalet si innstilling til budsjett for neste år i sak 25/22. Kommunestyret vil venteleg løyve dette i desembermøtet. Dette vil dekke kostnadane til eit prosjekt neste år.

Kontroll- og kvalitetsutvalet må drøfte kva for prosjekt det ønskjer å velje no. Sekretariatet finn det som mest naturleg at utvalet vel det som i planen er satt opp på prioritetslista, anten nr 2 (bemanning og sjukefråver) eller nr 3 (kontrakts- og leverandøroppfølging). Det siste temaet har også Utsira kommune og Etne kommune valt i 2021 og 2022.

Sekretariatet vil i etterkant av møtet be revisor komme med framlegg til prosjektplan og leggje fram sak om å bestilling i neste møte på nyåret.

Aksdal, 14.11.22

Toril Hallsjø
Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalet	21.11.22	30/22

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	033	

MØTEPLAN FOR 2023 – KONTROLL- OG KVALITETSUTVALET

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval vedtar følgjande møteplan for 2023:

*måndag 30. januar, 15. mai, (19. juni), 18. september og 20. november.
Møtestart kl. 17.00.*

Utvalssekretær kan i samråd med leiar endre møtedato når det er naudsynt.

Vedlegg: Oversiktskalender 2023 m/møtedatoer for Sveio

Bakgrunn

Sekretariatet har sett opp fem møte i 2023. Junimøtet i 2020 og 2021 blei avlyst, medan i år blei det halde møte i juni. Utvalet har ikkje lang tradisjon for dette møtet, men det vert sett opp ein dato til neste år. Med dette som utgangspunkt er det sett opp framlegg til møteplan for kontroll- og kvalitetsutvalet for 2023.

Neste år skal det vere kommunestyreval og dato for **valdagen** er sett til måndag **11. september**. Konstituering av nytt kommunestyre og val av styre, råd og utval skal, i følge kommunelova, skje innan utgangen av oktober månad. Det er frå administrasjonen gjort framlegg om dato for konstituerende kommunestyremøte til måndag 2. oktober og møteplanen er no vedteken. Noverande utval vil fungere fram til nytt utval er valt og sekretariatet legg opp til at dette utvalet har sitt siste møte i veka etter valdagen.

Dag og tidspunkt for møta er vidareført med **måndagar kl. 17.00**, slik det har vore i denne valperioden. Utvalet har likevel høve til å drøfte framlegg til dag og klokkeslett. Sekretariatet vil likevel gjere merksam på at sekretær også har fire andre utval det må passa inn med når det gjeld val av dag.

Kommunestyret har også møtedag på måndagar, og då det er lovbestemt at eitt av kontrollutvalsmedlemma også skal vere kommunestyrerepresentant, må kontrollutvalet ta omsyn til deira møteplan. Formannskapet har også måndagar som møtedag, som set nokre føringar.

Møta er opne for publikum og presse, og datoane skal gjerast kjent på kommunen sine nettsider. Det er difor viktig at møteplanen vert halden. Medlemmene må merke seg datoane i sin kalender, og ikkje leggje ferier og andre oppdrag til desse fem dagane i året.

Møte i 2023

Fyrste møte på nyåret vil årsmeldinga bli sett på sakslista og prosjektmandat for nytt forvaltningsprosjekt. I møtet i mai vil kontrollutvalet handsame kommunen sin årsrekneskap og revisor si forenkla etterlevingskontroll. Om det er trong for for junimøtet er no uvisst. Til hausten vil budsjettframlegg, revisjonsstrategi, eigenerklæring og møteplan bli handsama.

Formannskapet kan ikkje gjere vedtak før rekneskapa har vore handsama i kontrollutvalet, dvs. at innstillingane/uttala skal følgje saka. Sveio har dei sist åra handsama rekneskapen i kommunestyremøtet i juni. Revisor si frist er i lova sett til 15. april, og sekretariatet gjer framlegg om at utvalet sitt rekneskapsmøte vert sett til 15. mai. Uttalen vil då bli lagt fram for formannskapet 30. mai og kommunestyret 13. juni.

I september vil budsjettframlegget for kontrollarbeidet i kommunen bli handsama og i november møteplanen. Skolene si vinterferie og haustferie er vedtatt lagt til veke 9 og veke 41, og det har vore tradisjon for ikkje å leggje folkevaldmøte i desse vekene.

Dersom det blir endringar frå møteplanen vil det i så fall bli gjeve melding om dette så snart dette er kjent. Vidare er det også mogeleg å ha ekstramøte dersom det skulle bli naudsynt.

Aksdal, 14.11.22

Toril Hallsjø

Dagleg leiar/utvalssekretær

Kalender 2023

- SVEIO

Januar 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
52							1
1	2	3	4	5	6	7	8
2	9	10	11	12	13	14	15
3	16	17	18	19	20	21	22
4	23	24	25	26	27	28	29
5	30	31					
	7	15	21	28			

Februar 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
5			1	2	3	4	5
6	6	7	8	9	10	11	12
7	13	14	15	16	17	18	19
8	20	21	22	23	24	25	26
9	27	28					
	5	13	20	27			

Mars 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
9			1	2	3	4	5
10	6	7	8	9	10	11	12
11	13	14	15	16	17	18	19
12	20	21	22	23	24	25	26
13	27	28	29	30	31		
	7	15	21	29			

April 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
13						1	2
14	3	4	5	6	7	8	9
15	10	11	12	13	14	15	16
16	17	18	19	20	21	22	23
17	24	25	26	27	28	29	30
	6	13	20	27			

Mai 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
18	1	2	3	4	5	6	7
19	8	9	10	11	12	13	14
20	15	16	17	18	19	20	21
21	22	23	24	25	26	27	28
22	29	30	31				
	5	12	19	27			

Juni 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
22						1	2
23	5	6	7	8	9	10	11
24	12	13	14	15	16	17	18
25	19	20	21	22	23	24	25
26	26	27	28	29	30		
	4	10	18	26			

Juli 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
26						1	2
27	3	4	5	6	7	8	9
28	10	11	12	13	14	15	16
29	17	18	19	20	21	22	23
30	24	25	26	27	28	29	30
31	31						
	3	10	17	26			

August 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
31			1	2	3	4	5
32	7	8	9	10	11	12	13
33	14	15	16	17	18	19	20
34	21	22	23	24	25	26	27
35	28	29	30	31			
	1	8	16	24	31		

September 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
35						1	2
36	4	5	6	7	8	9	10
37	11	12	13	14	15	16	17
38	18	19	20	21	22	23	24
39	25	26	27	28	29	30	
	7	15	22	29			

Oktober 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
39							1
40	2	3	4	5	6	7	8
41	9	10	11	12	13	14	15
42	16	17	18	19	20	21	22
43	23	24	25	26	27	28	29
44	30	31					
	6	14	22	28			

November 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
44			1	2	3	4	5
45	6	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18	19
47	20	21	22	23	24	25	26
48	27	28	29	30			
	5	13	20	27			

Desember 2023							
Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
48						1	2
49	4	5	6	7	8	9	10
50	11	12	13	14	15	16	17
51	18	19	20	21	22	23	24
52	25	26	27	28	29	30	31
	5	13	19	27			

1. jan	Nyttårsdag
21. jan	Prinsesse Ingrid Alexandra, 19 år
6. feb	Samefolkets dag
12. feb	Morsdag
14. feb	St. Valentines dag
19. feb	Fastelavn
21. feb	Kong Harald, 86 år
26. mar	Sommertid start
2. apr	Palmesøndag
6. apr	Skjærtorsdag
7. apr	Langfredag

9. apr	1. påskedag
10. apr	2. påskedag
1. mai	Off. høgtidsdag
8. mai	Frigjøringsdag 1945
17. mai	Grunnlovsdag 1814
18. mai	Kr. Himmelfartsdag
28. mai	1. pinsedag
29. mai	2. pinsedag
7. jun	Unionsoppløsning 1905
23. jun	Jonsokaften
4. jul	Dronning Sonja, 86 år
20. jul	Kronprins Haakon, 50 år

29. jul	Olsokdagen
19. aug	Kronprinsesse Mette-Marit, 50 år
29. okt	Sommertid slutt
31. okt	Halloween
5. nov	Allehelgensdag
12. nov	Farsdag
3. des	1. søndag i advent
13. des	Luciadagen
25. des	1. juledag
26. des	2. juledag

KST

20.02

17.04

12.06

25.09

02.10 (Kons)

06.11

11.12

FSK

16.01

06.02

20.03

24.04

22.05

30.05

18.09

30.10

13.11

27.11

KKU

30.01

15.05

19.06

18.09

20.11

Klima

27.02

05.06

28.08

23.10

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr
Kontroll- og kvalitetsutvalet	21.11.22	31/22

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø	216	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 21.11.22

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval tar referatsakene 49 – 58 til orientering.

Vedlegg:

49. Statusrapport pr. november 2022
50. Komm.styrevedtak 26.09.22, sak 80/22 - Oppfølging av rapport «Tilpassa opplæring »
51. Komm.styrevedtak 31.10.22, sak 98/22 – SIM IKS – Endring i selskapsavtalen
52. Løypemelding om forvaltningsrevisjon om «Planarbeid» - tinga 31.01.22, sak 3/22
53. Innkalling til ekstr.ord. generalforsamling 26.10.22 kl. 10 – Haugaland Kraft AS
54. Innkalling til representantskapsmøte 23.11.22 – Haugaland brann og redning IKS
55. Innkalling til representantskapsmøte 09.12.22 – Haugaland Vekst IKS
56. Komm. Rapport 03.10.22 – Bernt: Kan forfall til et fysisk møte erstattes med deltakelse på Teams?
57. KS Folkevalgtprogram 2019-2023 Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll
58. Oppsummering og rapport frå FKT sin Kontrollutvalsleiarsskule 24.-25.10.22 Gardermoen v/utvalsleiar

Saksorientering

Vedlagt følger dei opplista tema (brev, melding og liknande) til kontrollutvalet til orientering.

KS sitt folkevalgtprogram 2019-2023 med tilrådingar om eigarskap, selskapsleiing og kontroll
Heftet som er på 36 sidar, er lagd ved etter ønske frå utvalsleiar. Det inneheld 21 tilrådingar. Mellom anna gjeld den siste nr 21 at kommunen må sørgje for at kontrollutvalet vert sikra gode nok rammevilkår til å utøve sin funksjon på ein god måte.

Kontrollutvalgsskulen 24.-25.11.22

Frå Sveio kommune deltok utvalsleiar, som vil komme med sitt inntrykk frå samlinga. Det er laga ein rapport frå gruppearbeidet, kor det står mykje bra til hjelp for utvala og sekretariata. Rapporten vert lagt med som vedlegg.

Aksdal, 14.11.22

Toril Hallsjø (sign.)
Utvalssekretær

Sveio kontroll- og kvalitetsutval–Statusoversikt sept. 2022

Saker frå bestilling til behandling i kontrollutvalet

Tema	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknader
Val av nytt prosjekt	Nyår 2023				
Forvaltningsrevisjon «Planarbeid»	31.01.22, sak 4/22	200 timar	Utsatt ferdigstilling	Nyåret 2023	Rogaland Revisjon IKS
<i>Orientering – Eksterne prosjekt</i>	27.09.21, sak 20/21		Orientering 21.11.22		Konst. kom. dir. Toft
<i>Orientering – Karmsund havn IKS</i>	27.09.21, sak 20/21		Orientering 30.01.23		Havnedir. Gautesen

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i utvalet

Forvaltningsrevisjon/ eigarskapskontroll	Bestilt	Hand-saming i KU	Hand-saming i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Oppfølging av «Tilpassa opplæring»	01.11.21, sak 83/21	20.06.22, sak 17/22	26.09.22, sak 80/	–	Til HOK
Rapport «Tilpassa opplæring og spes.undervisn.»	15.02.21, sak 3/21	27.09.21, sak 15/21	01.11.21, sak 83/21	Hausten 2022/nyåret 2022	9 månaders frist Deloitte AS

Avslutta prosjekt/orienteringar

Tema	Bestilt	Behandla i KU	Behandla i KST	Fylgt opp av KST	Merknader
<i>Orientering – Haugaland Kraft AS</i>	27.09.21, sak 20/21	19.09.22, sak 22/22			P. Barrea T.Øyjordsbakken
<i>Orientering – Aktio AS</i>	27.09.21, sak 20/21	20.06.22, sak 16/22			Arvid Grimstvedt
<i>Orientering – IT-avd. personvern</i>	27.09.21, sak 20/21	09.05.22, sak 9/22			Eilerås og Storli
<i>Orientering – Hgl Brann og Redning IKS</i>	27.09.21, sak 20/21	31.01.22, sak 2/22			Brannsjef Dag Botnen
<i>Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS)</i>	04.05.20, sak 9/20	03.05.21, sak 9/21	14.06.21, sak 42/21	13.12.21, sak 108/21	Fellesprosjekt KPMG AS
<i>Orientering – rektor Sveio b/u skule</i>	14.02.20, sak 2/20	22.11.21, sak 237/21			Lene Lier
<i>Orientering - personalleiar</i>	14.02.20, sak 2/20	03.05.21, sak 8/21			Monica Hovda Madsen

<i>Orientering HTV og HVO</i>	14.02.20 sak 2/20	15.02.21, sak 2/21			Bua og Askeland Dahle
Plan for forvaltnings- revisjon 2020 – 2024 med analyse	25.11.19, sak 28/19	14.09.20, sak 22/20	07.12.20, sak 114/20	Ny plan i 2024	Deloitte As
Plan for eigarskaps- kontroll 2020 – 2024	25.11.19, sak 28/19	14.09.20, sak 23/20	07.12.20, sak 113/20	Ny plan i 2024	Deloitte As

Sveio kommune

Møteprotokoll – Kommunestyret

Særutskrift – Sak 080/22

Utval: Kommunestyret

Møtestad: Kommunestyresalen

Dato: 26.09.2022

Tid: Kl. 18:00

I forkant av møtet blei det halde tre presentasjonar:

- Nyskapande aktivitetsanlegg v/Ola Mattson, Lokale- og anlægsfonden
- Moglegheitsstudie for fv. 47 Førland–Haukås v/Matti Torgersen, Vestland fylkeskommune
- Nye bompengepakkar på Haugalandet v/Bernt Østnor, Rogaland fylkeskommune

Følgande medlemmer møtte:

Parti

Linn Therese Erve	AP
Asle Georg Halleraker	AP
Håkon Johnsen Skimmeland	AP
John Anders Semb	AP
Maren Kristine Lye Bårdsen	AP
Torgeir Tveit Katla	AP
Gustav Eidsvåg	FRP
Svein Mathias Lie	FRP
John Kristian Økland	H
Lars Einar Hollund	H
Mikal Møller Hovda	H
Anne Vierdal	KRF
Jarle Jacobsen	KRF
Ole-Ørjan Hov	MDG
Andreas Sirevaag	SP
Arne Valen	SP
Dagfinn Fagerland Bjørge	SP
Monica Vandaskog Valen	SP
Ole Velde	SP
Ole Johan Sveen	UAH
Stian Nygård	UAH

Forfall:

Parti

Vara:

Parti

Ingrid Pedersen Furdal	AP	Trond Widar Våga	AP
Rune Teikari	FRP	Belinda Teikari	FRP
Ruth Grethe Østebøvik Eriksen	FRP	Anne-Berit Stokka	FRP

Andre som møtte:

John Gustav Eilerås (Eldrerådet)

Endring av sakslista:	
Ingen.	
Endring i tal på medlemmer til stades:	
Anne Vierdal (KrF) forlét møtet etter sak 082/22.	
Til å skriva under møteboka blei valde:	Parti
Mikal Møller Hovda	H
Stian Nygård	UAH
Til stades frå administrasjonen:	Tittel
Ingunn Toft	Konstituert rådmann
Kenneth Tollefsen	Kommunalsjef
Marit Persen Liknes	Rådgivar
Bjarte Stølås Storli	Politisk sekretær
Underskrifter:	Sign.:
Linn Therese Erve	
Mikal Møller Hovda	
Stian Nygård	
Bjarte Stølås Storli	

Sakliste

Sak nr.	Sakstittel
071/22	Godkjenning av innkalling og protokoll
072/22	Referat og meldingar
073/22	Orienteringar
074/22	Behov for avklaring – Vidare arbeid med "Nyskapande aktivitetsanlegg"
075/22	Eikeland gravplass – Finansiering av prosjekt etter innhenting av tilbud
076/22	Framgangsmåte for å informera alle eigarar av private avløpsanlegg om gjeldande reinsekrav
077/22	Krisesenter Vest IKS – Bygging av nytt samlokalisert bygg
078/22	Nye vedtekter for skulefritidsordninga (SFO) i Sveio kommune
079/22	Nytt vannbehandlingsanlegg - Forevatnet
080/22	Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport – Tilpassa opplæring og spesialundervisning
081/22	Orientering om læremiddel i Sveio-skulane – Analoge og digitale læremiddel og verktøy
082/22	Planprogram for kommunedelplan for klima og energi
083/22	Retningslinjer for kommuneplan 2023–2035
084/22	Søknad om forskotering av spelemidlar til hinderløype på Strando i Førde
085/22	Kommunal straumstøtteordning for næringslivet – Førebels vurdering
086/22	Interpellasjon – Fv. 47 ved Ekrene og områdeplan for Ekrene vest
087/22	Interpellasjon – Psykisk helse blant barn og unge

080/22 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport – Tilpassa opplæring og spesialundervisning

Kontroll- og kvalitetsutvalet sitt framlegg til vedtak:

Sveio kommunestyre tar rådmannen si tilbakemelding om arbeidet med oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Tilpassa opplæring og spesialundervisning» til orientering.

26.09.2022 Kommunestyret

Behandling

Framlegg frå Arne Valen (Sp) til tilleggspunkt til kontroll- og kvalitetsutvalet si tilråding:

Kommunestyret ber om at saka "Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport – Tilpassa opplæring og spesialundervisning" blir gjort kjent for hovudutval oppvekst/kultur.

Røysting:

Kontroll- og kvalitetsutvalet si tilråding blei samrøystes vedtatt.

Framlegget frå Valen (Sp) blei samrøystes vedtatt.

KOM - 080/22 Vedtak:

1. Sveio kommunestyre tar rådmannen si tilbakemelding om arbeidet med oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Tilpassa opplæring og spesialundervisning» til orientering.
2. Kommunestyret ber om at saka «Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport – Tilpassa opplæring og spesialundervisning» blir gjort kjent for hovudutval oppvekst/kultur.

Sveio kommune

Dato: 16.09.2022

Arkivsak-ID: 21/111

Journalpost-ID: 22/16192

Saksbehandlar: Petter Steen jr.

Konstituert rådmann: Ingunn Toft

Saksnr.	Utval	Møtedato
124/22	Formannskapet	17.10.2022
098/22	Kommunestyret	31.10.2022

Sunnhordland interkommunale miljøverk IKS (SIM) – Endring i selskapsavtalen

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Sveio kommune godkjenner endringane i § 9.1 i vedtektene for Sunnhordland Interkommunale Miljøverk IKS slik det er tilrådd av representantskapet i sak 10/22.

Formannskapet 17.10.2022:

Behandling:

Fleire tok ordet i saka.

Røysting: Samrøystes som tilrådd av rådmannen.

FOR- 124/22 Vedtak:

Formannskapet si tilråding til kommunestyret:

Sveio kommune godkjenner endringane i § 9.1 i vedtektene for Sunnhordland Interkommunale Miljøverk IKS slik det er tilrådd av representantskapet i sak 10/22.

Kommunestyret 31.10.2022:

Behandling:

Ingen tok ordet i saka.

Røysting: Samrøystes som tilrådd av formannskapet.

KOM- 098/22 Vedtak:

Sveio kommune godkjenner endringane i § 9.1 i vedtektene for Sunnhordland Interkommunale

Miljøverk IKS slik det er tilrådd av representantskapet i sak 10/22.

Saksutgreiing

Samandrag

Representantskapet i Sunnhordland Interkommunale Miljøverk IKS (SIM) rår til at det blir teke inn ei presisering i § 9.1 i vedtektene om at ordførar og varaordførar frå eigarkommunane ikkje kan veljast inn i selskapet sitt styre. Dette er i tråd med tilrådingane i KS sitt dokument «*Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll*» frå 2020. Rådmannen rår til at Sveio kommune godkjenner endringane i vedtektene.

Bakgrunn for saka

Representantskapet i SIM fatta i møtet 29. april 2022, sak 10/22, samrøystes vedtak om å rår til at det blei teke inn ei presisering i § 9.1 i vedtektene med denne ordlyden: «*Ordførarar og varaordførarar frå eigarkommunane skal ikkje veljast til medlemmer eller varamedlemmer til styret*». I brev av 12. september 2022 har selskapet bede eigarkommunane om å godkjenna denne endringa.

Saks- og faktaopplysningar

Praksis for oppnemning av styrerepresentantar til interkommunale selskap og interkommunalt eigde aksjeselskap har endra seg mykje i løpet av dei seinare åra. Tidlegare var det svært vanleg at ordførarar, varaordførarar og andre sentrale folkevalde sat som styremedlemar i slike selskap. I dag er dette mindre vanleg og er stort sett praksis berre i selskap som har som føremål å driva med politisk påverknad på vegner av ein region. Selskapet E134 Haukelivegen AS er eit døme på eit slikt selskap. Der har det ein sjølvstendig verdi å ha ordførarar frå ulike parti i styret, sidan føremålet med selskapet primært er å driva lobbyverksemd for ei raskare utbygging av E134.

I andre selskap er det i dag uvanleg at ordførarar og varaordførarar sit i styret. Kommunane sin organisasjon KS har gjeve tydelege tilrådingar i dokumentet «**Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll**». Her finn vi desse formuleringane i tilråding 7: «*Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. Eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene og gjennom kommunestyret eller fylkestinget for foretakene. Samhandlingen mellom kommunestyret eller fylkestinget og eierorganet er ikke lovregulert*». I SIM er det representantskapet som er eigarorganet.

KS sitt dokument gjev og omtale av spørsmålet om ordførarar bør vera syremedlem i eit IKS i tilråding 15: «*Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter.*

Ordfører og kommunedirektør bør ikke sitte i styret i selskaper». I og med at varaordførar vil tre inn i rolla som ordførar når ordførar er fråverande, er det naturleg å handsama ordførar og varaordførar likt.

Det er ikkje noko eksplisitt lovforbod mot at ordførarar og varaordførarar kan ha styreverv i interkommunale selskap eller aksjeselskap der kommunen er medeigar. Det er difor KS har nytta ordet «bør» og ikkje «kan» i tilrådinga si. Intensjonen er at eigarstyringa skal skje gjennom vedtak i eigarorganet, altså representantskapet i interkommunale selskap og generalforsamlinga i aksjeselskap. Både ordførarar, varaordførarar og andre medlemmar av kommunestyret vil vera ugilde ved handsaminga av saker knytt til det aktuelle selskapet om dei samstundes er medlem av styret.

Innkomne merknadar / Uttale frå partar

Ikkje aktuelt

Konsekvensar

FN sine berekraftsmål

Økonomiske konsekvensar

Ikkje aktuelt

Beredskap

Ikkje aktuelt

Vurdering

Rådmannen ser det som positivt at Sunnhordland Interkommunale Miljøverk IKS tilpassar vedtektene sine til dei tilrådingane som er gjevne av kommunesektoren sin organisasjon KS. Det er naturleg at Sveio kommune godkjenner endringane som er tilrådde av representantskapet i SIM

Rådmannen sin konklusjon

Rådmannen syner til framlegg til vedtak først i saka.

Aktuelle lovar, forskrifter, avtalar m.m.

- LOV-1999-01-29-6; Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- LOV-1981-03-13-6; Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Selskapsavtale for Sunnhordland Interkommunale Miljøverk IKS

Vedlegg:

Endring SIM sin selskapsavtale

Selskapsavtale SIM ny - brev til eigarkommunane september 2022

Representantskapsmote-290422-protokoll_signert

Selskapsavtale SIM- gjeldande frå februar 2022

Anbefalinger-om-eierskap-F41-web

Ekstraordinær generalforsamling 2022

Det innkalles herved til ekstraordinær generalforsamling i Haugaland Kraft AS den **26. oktober 2022, kl. 10:00**. Generalforsamlingen avholdes på Teams, se innkalling sendt på mail.

Til behandling foreligger følgende saker (jfr. vedtektenes § 8 og aksjelovens § 5-5):

Dagsorden / saker:

Åpning av generalforsamlingen v/styrets leder

Opprette fortegnelse over fremmøtte aksjeeiere og fullmakter

Sak 10.22 Godkjenning av innkallingen og dagsorden

Sak 11.22 Valg av møteleder

Sak 12.22 Valg av personer til å undertegne protokollen

Sak 13.22 Godkjenning av tilleggsutbytte

Vedlegg: - Halvårsregnskap for Haugaland Kraft konsernet

Haugesund, 28. september 2022

Pablo Barrera
Konsernsjef

Haugaland brann og redning iks

Møteinnkalling

for

representantskapet for Haugaland brann og redning iks

Møtested: Diktervegen

Møtedato: 23.11.2022

Tid: 10⁰⁰-13⁰⁰

Ved forfall skal varamedlem møte. Hvis ikke medlem eller varamedlemmet kan møte skal dette meldes brannsjef.

SAKSLISTE

Sak nr	Tittel	Saksbehandling
22/017	Godkjenning av innkalling og saksliste	Vedtak
22/018	Godkjenning av protokoll – møte 22.04.2022	Vedtak
22/019	Beredskapsanalyse	Vedtak
22/020	Budsjett 2023 med økonomiplan 2023-2026	Vedtak
22/021	Orientering om drifta	Orientering

Sted: Haugesund

Dato: 18.10.2022

Sigmund Lier
representantskapsleder

Dag Botnen
brannsjef

Innkalling

REPRESENTANTSKAPET HAUGALAND VEKST **2/22**

DATO: fredag 9. desember 2022

TID: 09.00-10.00

STED: Kommer tilbake til sted

SAKSLISTE

Saks ID	Tema
Sak 05-22	Valg av møteleder
Sak 06-22	Godkjenning av innkalling og dagsorden
Sak 07-22	Behandling av budsjett for 2023
Sak 08-22	Valg av valgkomité, 3 medlemmer
Sak 08-22	Valg av revisor

Haugesund den 04.11.22

Vibeke Vikse Johnsen,
Styreleder

Inger K. Haavik
Konstituert daglig leder

Kopi: Haugaland kontrollutvalgssekretariat, post@kontrollutvalgene.no

Bernt svarer: Kan forfall til et fysisk møte erstattes med deltakelse på Teams?

For at fjernmøte skal kunne benyttes, må det for det første på forhånd være fastsatt i reglementet at det kan treffes vedtak om å bruke denne møteformen. Videre må organets leder bestemme i innkallingen til det enkelte møte at fjernmøte skal benyttes.

Bernt svarer:

“SPØRSMÅL: I et kommunestyremøte var én av representantene forhindret fra å delta fysisk, men deltok via Teams. Hun var da synlig på en skjerm som bare de på podiet så (kommunedirektør, ordfører og politisk sekretær).

Er dette nå en lovlig måte å gjennomføre et møte på, og om ikke – vil det ha noen betydning for gyldigheten av vedtakene som ble gjort. Kan man si at møtet ikke er lovlig satt i et slikt tilfelle?

SVAR: Jeg går ut fra at møtet var innkalt på vanlig måte, og at den aktuelle representanten hadde lovlig forfall. Jeg forstår det slik at hun kunne høre det som skjedde i møtet, delta i debatten og avgi stemme når det ble fattet vedtak. Spørsmålet blir da om kommunestyret var lovlig sammensatt når ett av de medlemmene som deltok i møtet bare var med på en videolenke.

Det klare utgangspunkt er her at møter skal holdes ved fysisk fremmøte av alle medlemmer som ikke har forfall. Det eneste unntaket er møter som holdes som «fjernmøter» etter [kommuneloven § 11–7](#).

Fjernmøte, sies det i loven, «innebærer at deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre». Dette vil også kunne brukes der bare ett eller noen få av medlemmene ikke kan være fysisk til stede i møtet, mens de øvrige sitter i samme lokale.

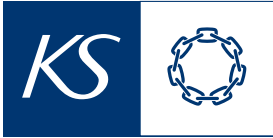
For at fjernmøte skal kunne benyttes, må det imidlertid på forhånd være fastsatt i reglementet for vedkommende organ at det kan treffes vedtak om å bruke denne møteformen. Organets leder kan da bestemme i innkallingen til det enkelte møte at denne møteformen skal benyttes.

Det er ikke opplyst noe om en slik reglementsbestemmelse om adgang til å benytte fjernmøte i kommunestyret, og heller ikke om at det var angitt i innkallingen til møtet at dette skulle benyttes. Det betyr i så fall at det er de ordinære reglene om avvikling av møter i folkevalgte organer som gjelder, og at det ikke var lovlig å la ett medlem delta ved hjelp av videokonferanseredskap.

Dette er ikke en feil som innebærer at møtet som sådant blir ugyldig, men i saker der det har vært votert, må man se bort fra det aktuelle medlemmets stemmegivning. Hvis dette medlemmets stemme har vært avgjørende for utfallet av voteringen, må dermed vedtaket korrigeres.

Hvis dette medlemmets stemme ikke var avgjørende, mener jeg den feilen som her er gjort, ikke får betydning for gyldigheten av vedtakene. Her gjelder det generelle prinsippet som kommer til uttrykk i [forvaltningsloven § 41](#), om at ved feil ved saksbehandlingen er «vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold».

Kilde: [Kommunal Rapport 3.10 2022 \(e-avis\)](#)

KS FOLKEVALGTPROGRAM 2019–2023

Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.

KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON

The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Innhold

- 4 Eierstyring og selskapsledelse, selskapsformer og alternative organisasjonsformer**
- 10 Organisasjonsformenenes forhold til forvaltningsloven og offentlighetsloven**
- 11 Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll**

Forsidefoto:
Adobe Stock

Ansvarlig redaktør:
Dag-Henrik Sandbakken

Grafisk formgivning:
Ståle Hevrøy, Bly

Utgivelsesår:
2020

ISBN 978-82-93100-69-0

Dette heftet er utgitt av KS.
KS er kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon i Norge. Alle landets 356 kommuner og 11 fylkeskommuner (pr. 2020) er medlemmer.

Forord

Kommuner og fylkeskommuner har stor frihet til å velge hvordan tjenestene og virksomheten skal organiseres. Når kommunen eller fylkeskommunen organiserer tjenesteproduksjonen innenfor kommunen eller fylkeskommunen som organisasjon, gjelder de styringssystemene som følger av kommuneloven: Kommunestyret og fylkestinget har i utgangspunktet all beslutningsmyndighet.

Når kommunestyret eller fylkestinget velger å organisere en del av kommunens virksomhet i aksjeselskaper eller interkommunale selskaper, endres imidlertid betingelsene for folkevalgt styring og kontroll. Kommune- styret eller fylkestinget får da en eierrolle og må styre selskapet gjennom selskapets eierorgan. Denne rolleendringen endrer likevel ikke kommune- styrets eller fylkestingets ansvar for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet, dvs. også tjenester som er organisert i selvstendige rettssubjekter utenfor kommune- eller fylkeskommuneorganisasjonen.

For at de folkevalgte skal kunne påvirke og styre selskapene i tråd med de formål som er satt, er det viktig å være bevisst de mulighetene som finnes og at eierskapspolitikken blir gjenstand for en bred og helhetlig prosess. Et grep for å sikre dette, kan være å forankre eierskapspolitikken i kommuneplanen eller fylkesplanen.

Med dette heftet ønsker KS å bidra til kunnskap om viktige hensyn og hva som bør på plass for å få til en god eierstyring av selskaper og foretak, men også å gi kunnskap til styremedlemmene i foretak og selskaper om god selskapsledelse og praktisering av roller og oppfølging når styringsformen endres.

Heftet er revidert og oppdatert ut fra endringer i kommuneloven av 2018. Samfunnsbedriftene og KS konsulent har bidratt i dette arbeidet.

Bjørn Arild Gram
Styreleder i KS

Lasse Hansen
Administrerende direktør i KS

Eierstyring og selskapsledelse, selskapsformer og alternative organisasjonsformer

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Selskapsorganisering innebærer at virksomheten er skilt ut fra kommunen eller fylkeskommunen som organisasjon og er et eget rettssubjekt. Kommunens eller fylkeskommunens styringsrolle endres derfor fra å styre gjennom linjeorganisasjonen til å styre gjennom å være eier av selskapet. Forvaltningen av selskapet ligger hos styret og daglig leder.

Kommunestyret eller fylkestinget utøver eierstyring gjennom representantskapet eller generalforsamlingen som er selskapets eierorgan. Representantskapet/generalforsamlingen velger styret, kan instruere styret og omgjøre dets beslutninger.

Et viktig prinsipp ved selskapsorganisering er at selskapets ledende organer skal ha betydelig grad av frihet til å drive virksomheten. Lovfestede bestemmelser og vanlige normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunen eller fylkeskommunen som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Oppgaven til selskapets styre og administrasjon er å planlegge, forvalte og drive virksomheten innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eieren/eierne. Den ytre rammen består av eierstrategien, eierskapsmeldingen og selskapsavtalen eller vedtektene for selskapet.

Foto: Adobe Stock

Foto: KS

KRAV I KOMMUNELOVEN

Eierskapsmelding

Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en *eierskapsmelding* som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv. Eierskapsmeldingen skal inneholde:

- kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene

Eierskapskontroll

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv, men kommunestyret eller fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

SELSKAPSFORMER OG ALTERNATIVE ORGANISASJONSFORMER

Som nevnt innledningsvis har kommunene og fylkeskommunene stor frihet til å organisere tjenestene slik de finner det hensiktsmessig. Den helhetlige gjennomgangen og avveiningene som tas ved valg av organisasjonsform, eksempelvis hvorvidt virksomheten skal organiseres innenfor eller utenfor kommune- eller fylkeskommune-organisasjonen, ligger imidlertid utenfor dette heftet.

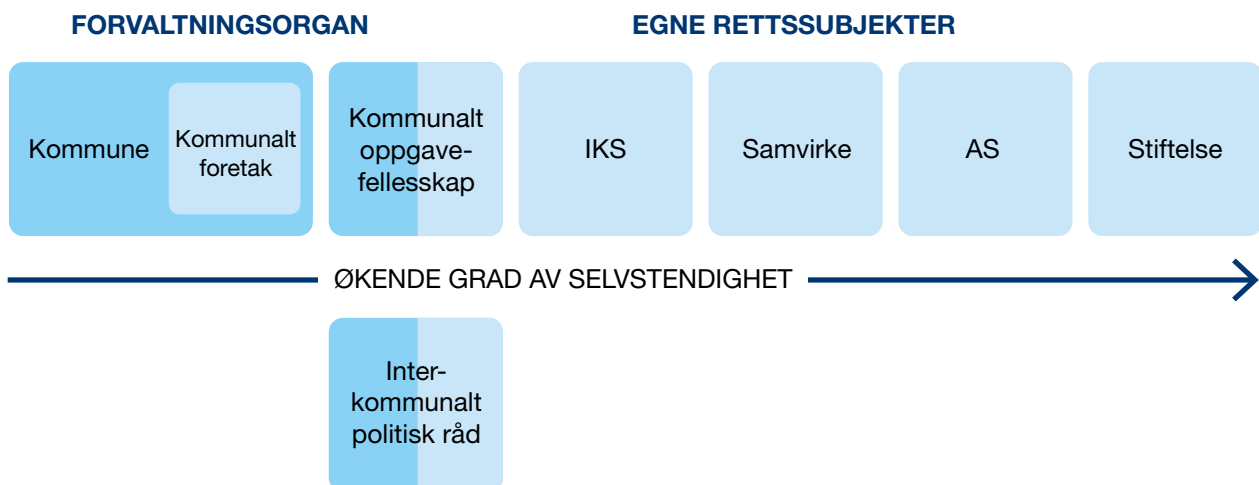
Temaet for heftet er organisasjonsformer som er egne rettssubjekter samt kommunale foretak, og hva valg av selskapsorganisering betyr for kommunen eller fylkeskommunen som eier og hva god eierstyring innebærer. Anbefalingene for godt eierskap, god selskapsledelse og god

kontroll av kommunale og fylkeskommunale selskaper og foretak begrenser seg derfor til interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper (AS) og foretak etter kommunelovens kapittel 9. For oversiktens skyld gjør vi imidlertid kort rede for alle de alternative organiseringsformene.

Kommunalt foretak

Når kommunen eller fylkeskommunen ønsker å gi en virksomhet en noe mer selvstendig stilling enn det som gjelder i den tradisjonelle etatsmodellen, kan det etableres et kommunalt foretak etter kommunelovens kapittel 9. Foretaket er da ikke en egen juridisk enhet, men del av kommunen eller fylkeskommunen som rettssubjekt. Kommunen eller fylkeskommunen er derfor part i alle avtaler og hefter for foretakets forpliktelser. I motsetning til organisatorisk utskilling av

Alternative organisasjonsmodeller

virksomhet ved bruk av aksjeloven og lov om interkommunale selskaper, vil de ansatte fortsatt ha kommunen eller fylkeskommunen som arbeidsgiver i et kommunalt foretak. Foretaket ledes av et styre, som er utpekt direkte av kommunestyret eller fylkestinget. Daglig leder står i linje under styret, som igjen er underlagt kommunestyret eller fylkestinget. Foretakene er på denne måten direkte underlagt kommunestyrets eller fylkestingets budsjettmyndighet.

Kommunedirektøren har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor foretakets daglige leder. Det er imidlertid ett unntak fra denne hovedregelen. Etter kommunelovens §9-16 kan kommunedirektøren instruere styret og daglig leder om at et vedtak i foretaket ikke skal iverksettes før kommunestyret eller fylkestinget har behandlet saken. Kommunedirektøren skal også gis anledning til å uttale seg før styret treffer vedtak i saker som også skal behandles av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen skal legges fram for styret i foretaket når styret skal behandle saken. Styrets vedtak skal sendes til kommunestyret eller fylkestinget via kommunedirektøren.

Interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefellesskap

Ved kommuneloven av 2018 ble reglene om samarbeid etter § 27 erstattet av to nye organisasjonsformer; interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefellesskap. Det fremgår av forarbeidene at bestemmelsen om kommunalt oppgavefellesskap i kommunelovens kapittel 19, kan både benyttes til enkle og mindre omfattende samarbeid, som samarbeid om kontrollutvalgssekretariat, kommuneadvokat og

Foto: Adobe Stock

liknende, og til større og mer omfattende samarbeid. Bestemmelsen åpner i utgangspunktet for samarbeid om å løse alle typer oppgaver, både lovpålagte og ikke-lovpålagte. Den enkelte lov vil imidlertid kunne legge begrensninger på muligheten til å samarbeide på et område. Et interkommunalt politisk råd er et politisk samarbeidsorgan. Rådet kan gis myndighet til å behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene, det vil si saker som er grenseoverskridende. Dette kan for eksempel være å behandle og eventuelt avgi uttalelser i høringsaker eller å drøfte ulike regionale satsinger eller tiltak. Rådet kan ikke produsere tjenester for innbyggerne eller kommunene eller fylkeskommunene i regionen.

Samvirkeforetak har trekk både fra aksjeselskaps- og foreningsformen, men skiller seg likevel klart fra begge disse organisasjonsformene.

Interkommunale selskaper (IKS)

Et interkommunalt selskap etter lov om interkommunale selskaper kan bare eies av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper. Eierne har samlet sett et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Det er Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) av 29. januar 1999 nr. 6 som regulerer denne organisasjonsformen.¹

Deltakerkommunene eller fylkene utøver eierstyring gjennom sine valgte medlemmer i representantskapet. Selve forvaltningen av selskapet ligger imidlertid hos styret og daglig leder. Med «forvaltningen av selskapet» menes at styret skal lede selskapets virksomhet i vid forstand, herunder at styret har ansvaret for at de verdier deltakerne har lagt i selskapet anvendes i samsvaret med formålet.

Selskapets eierorgan og øverste myndighet er representantskapet, og eierne skal opprette en skriftlig selskapsavtale. Hver enkelt deltakerkommune eller fylkeskommune skal ha minst en representant i representantskapet. Det enkelte kommunestyre eller fylkesting har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet.

Representantskapet velger også styret. Styret skal ha minst tre medlemmer, og omfattes av

kravet om balansert kjønnsrepresentasjon. Daglig leder eller medlemmer av representantskapet kan ikke være medlem av styret.

Representantskapet som eierorgan utøver kontroll over styret på flere måter:

- bestemmer sammensetningen på styret
- kan instruere styret og omgjøre beslutninger
- kan gjennom selskapsavtalen fastslå at nærmere angitte saker må godkjennes i representantskapet

Samvirkeforetak

Kommuner eller fylkeskommuner kan også delta i samvirkeforetak. Det er lov om samvirkeforetak (samvirkelova) av 29. juni 2007 nr. 81 som regulerer denne organisasjonsformen.

Samvirkeforetak har trekk både fra aksjeselskaps- og foreningsformen, men skiller seg likevel klart fra begge disse organisasjonsformene. I motsetning til i aksjeselskapet, der eierinteressene i prinsippet primært er knyttet til kapitalavkastningen, er eierinteressene i samvirkeselskapet knyttet til bruken av selskapets varer/tjenester. Medlemmene har ved sitt medlemskap direkte nytte av den virksomheten som drives, og hovedformålet er å fremme medlemmenes økonomiske interesser. Samvirkeforetak eies av

¹ KMD sendte i november 2014 forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper ut på høring. Høringsnotatet inneholder forslag om at IKS-lovens ansvarsregler erstattes av nye regler om begrenset deltakeransvar. Forslaget er fortsatt under behandling.

medlemmene og foretaket forvaltes av styret i tråd med vedtektene, mens daglig leder har ansvaret for den daglige driften av virksomheten.

Samvirkeforetak har ikke fritt omsettelige eierandeler. Utgangspunktet er likevel at de som kan få sine økonomiske interesser ivaretatt av et samvirkeforetak, har rett til å bli medlem av foretaket ved innmelding. Foretaket kan bare nekte medlemskap dersom det er saklig grunn for det. På årsmøtet, samvirkets øverste organ, fattes beslutninger som hovedregel ut fra prinsippet om ett medlem, én stemme.

Aksjeselskap

Et aksjeselskap kan eies av en kommune eller fylkeskommune alene, sammen med andre kommuner og fylkeskommuner eller sammen med private rettssubjekter. Det er Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) av 13.juni 1997 nr. 44 som regulerer denne organisasjonsformen.

I et AS har eierne begrenset økonomisk risiko for selskapets økonomiske forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er generalforsamlingen. Gjennom generalforsamlingen, utøver eierne den øverste myndigheten i selskapet. Her kan eierne gjennom vedtekter, instruksjoner og andre generalforsamlingsvedtak fastsette rammer og gi nærmere regler for styret og daglig leder. Det er generalforsamlingen som velger styret.

Selskapet ledes av styret og en daglig leder. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet drives i samsvar med eiernes formål, selskapsvedtektene og eventuelle instruksjoner fra eier, og innenfor rammen av lovverket. Styret har også en viktig funksjon for å sikre strategisk planlegging for selskapet. Daglig leder skal forholde seg til de pålegg og retningslinjer som styret har gitt.

Stiftelse

Kommuner og fylkeskommuner kan også opprette stiftelser. Det er lov om stiftelser (stiftelsesloven) av 15. juni 2001 nr. 59 som regulerer denne organisasjonsformen.

En stiftelse er et selvstendig rettssubjekt og etableres gjerne for å ivareta et bestemt formål. Stiftelsens styre skal ivareta dette formålet uten å se hen til andre interesser. Som oppretter av en stiftelse kan kommunen eller fylkeskommunen dermed ikke utøve direkte styring over stiftelsens virksomhet eller gjøre krav på andel i stiftelsens overskudd (ta utbytte). Oppretteren kan heller ikke løse opp stiftelsen. Organisering gjennom å opprette en stiftelse gjør virksomheten helt uavhengig av kommunen eller fylkeskommunen.

Organisasjonsformenenes forhold til forvaltningsloven og offentlighetsloven

Foto: Adobe Stock

Forvaltningsloven gjelder for all virksomhet som drives innenfor kommunen eller fylkeskommunen som eget rettssubjekt, inkludert kommunale eller fylkeskommunale foretak. Selskaper omfattes som utgangspunkt ikke av forvaltningsloven, men dersom de har så tett tilknytning til forvaltningen at de kan anses å være «organer for stat, kommuner eller fylkeskommuner» vil forvaltningsloven likevel gjelde. Grensedragningen her beror på en helhetsvurdering. Relevante vurderingstemaer er selskapsform, formålet og bakgrunnen for opprettelsen, hva slags virksomhet selskapet driver, om selskapet har monopolvirksomhet, og om den må regnes som et ledd i gjennomføringen av kommunal eller fylkeskommunal politikk. Det sentrale vurderingstemaet vil være hvor sterk reell tilknytning det er mellom selskapet og forvaltningen.

Offentlighetsloven gjelder for kommunalt eller fylkeskommunalt eide selskaper dersom det offentlige har eierandeler som gir rett til mer enn halvparten av stemmene i det øverste organet, eller direkte eller indirekte har rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene med stemmerett i det øverste organet. Offentlighetsloven gjelder likevel ikke for offentlig eide selskaper som hovedsakelig driver næringsvirksomhet i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private.

Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll

Anbefalingene for godt eierskap, god selskapsledelse og god kontroll av kommunale og fylkeskommunale selskaper og foretak begrenser seg til interkommunale selskaper (IKS) og aksjeselskaper (AS) og foretak etter kommunelovens kapittel 9.

Foto: Adobe Stock

1

ANBEFALING 1:**Velge selskapsform ut fra formål og behov**

Kommunen eller fylkeskommunen bør som eier sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til inn-syn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

Et aktivt og godt eierskap er grunnleggende for en best mulig lokalpolitisk forvaltning av kommunens eller fylkeskommunens samlede verdier og har direkte konsekvenser for selskapene, deres disposisjoner og deres markedsposisjon. Kommunen eller fylkeskommunen bør derfor kommunisere klart hva den ønsker å oppnå med sine selskaper og samarbeid. På denne måten gis viktige signaler overfor omverden, noe som styrker kommunens eller fylkeskommunens omdømme.

Når deler av virksomheten skal legges ut i et selskap, og selskapsformen diskuteres, bør kommunestyret eller fylkestinget med utgangspunkt i de oppgavene som skal løses vurdere hvilket styringsbehov kommunen eller fylkeskommunen har. Hvis det er snakk om å delegere myndighetsoppgaver, f.eks. ansvar for å utøve tilsyn, treffe forvaltningsvedtak på et fagområde eller sørge for individrettede tjenester, vil også dette få betydning for vurderingen av hvilken selskapsform kommunen eller fylkeskommunen kan og bør velge.

rettssubjekter kan konkurranseregelverket som Norge er bundet av gjennom EØS-avtalen også legge føringer for valg av selskapsform og drift. Dersom det er snakk om oppgaver og tjenester som tilbys og selges i konkurranse med private tilbydere, bør kommunen eller fylkeskommunen velge en selskapsform som er egnet for slik virksomhet. Selskapsformen er også viktig ut fra hvorvidt selskapet skal ta risiko og operere i et marked.

Kommunen eller fylkeskommunen bør kommunisere klart hva den ønsker å oppnå med sine selskaper og samarbeid. På denne måten gis viktige signaler overfor omverden, noe som styrker kommunens eller fylkeskommunens omdømme.

Ved utskilling av virksomhet i selvstendige

2

ANBEFALING 2:

Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private

Selskaper som opererer i et marked i konkurranse med andre aktører, samtidig som de utfører kommunale- eller fylkeskommunale oppgaver som ikke skjer i konkurranse med andre, bør sørge for et skille mellom de to delene for å unngå brudd på reglene om offentlig støtte.

En del kommunalt eller fylkeskommunalt eide selskaper utfører lovpålagte oppgaver eller andre forvaltningsoppgaver som er skjermet fra konkurranse, samtidig som de utfører og selger tjenester i et marked i konkurranse med andre. Selskapene har på denne måten en blandet virksomhet. Her kan det oppstå spørsmål om den delen av selskapet som konkurrerer i markedet mottar en eller annen form for offentlig støtte (fordeler med en økonomisk verdi), og om denne støtten er i strid med regelverket om offentlig støtte. Det sentrale her er at selskapets konkurranseutsatte virksomhet ikke må subsidieres av offentlige midler ved at denne delen mottar fordeler, for eksempel i form av husleie under markedspris eller rimelig lån av personell og utstyr fra den skjermede delen av virksomheten. Slike fordeler kan innebære ulovlig krysssubsidiering av den konkurranseutsatte virksomheten, og er ikke tillatt. Prinsippet er at den konkurranseutsatte delen av selskapet som utgangspunkt skal kunne stå økonomisk på egne ben, selv må bære alle kostnader knyttet til virksomheten eller en forholdsmessig andel av kostnadene ved tjenester den har felles med den skjermede delen av virksomheten.

Det må som et minimum føres separate regnskaper (regnskapsmessig skille), med korrekt fordeling av inntekter og utgifter i regnskapet, for å unngå krysssubsidiering mellom den skjermede og den konkurranseutsatte delen av virksomheten. Dette utelukker ikke i seg selv ulovlig offentlig støtte, men vil kunne gjøre virksomheten mer transparent og dermed gjøre det lettere å påvise at dette ikke skjer.

Det kan i noen tilfeller være hensiktsmessig at den konkurranseutsatte delen skilles ut i et eget selskap, og at man slik gjennomfører et selskapsmessig skille.

3

ANBEFALING 3:**Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap**

For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at kommunestyret eller fylkestinget får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.

Når kommunestyret eller fylkestinget har valgt å legge en del av sin virksomhet inn i et selskap, medfører det også overføring av styringsrett til virksomheten. Oppgaven til selskapets styre og administrasjon er å planlegge, forvalte og drive virksomheten innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eieren/eierne. Den ytre rammen består av eierskapsmeldingen og eierstrategien, samt selskapsavtalen eller vedtektene for selskapet.

Det er viktig at kommunestyret eller fylkestinget som eier får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter kommunen eller fylkeskommunen har for de selskapene kommunen eller fylkeskommunen har eierandeler i. Det er også viktig at de folkevalgte får innsikt i de ulike rollene de har som folkevalgte, som styremedlemmer eller som medlemmer av representantskap eller generalforsamling. Rollen som folkevalgt i kommunestyret eller fylkestinget er ulik den rollen man har i et selskapsorgan. Det er viktig å være bevisst roller, styringslinjer og ansvarsfordeling.

Foto: Adobe Stock

4

ANBEFALING 4:**Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret eller fylkestinget**

Kommunestyret eller fylkestinget bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.) for selskapene.

Kommunestyret eller fylkestinget skal etter kommuneloven § 26-1 minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som blant annet fastsetter overordnede prinsipper for kommunens eller fylkeskommunens eierskap. Lovens krav om utarbeiding av eierskapsmeldinger én gang i valgperioden er ikke til hinder for at dette kan skje oftere. Særlig dersom kommunen eller fylkestinget har eierandeler i mange selskaper kan det være hensiktsmessig å ta eierskapsmeldingene opp til vurdering oftere. Samtidig kan det være litt voldsomt å legge fram en full vurdering av eierskapet hvert år, så hvis dette ikke skjer fullt så ofte, så bør uansett kommunestyret eller fylkestinget få seg forelagt en rapport om selskapene hvert år om økonomi, spesielle saker osv.

Eierskapsmeldingen, som skal behandles i kommunestyret eller fylkestinget, gir et godt grunnlag for en politisk gjennomgang av all virksomhet som er organisert som selvstendige rettssubjekter.

Eierskapsmeldingen, som skal behandles i kommunestyret eller fylkestinget, gir et godt grunnlag for en politisk gjennomgang av all virksomhet som er organisert som selvstendige rettssubjekter. Eierskapsmeldingen skal primært omhandle selskaper der kommunen eller fylkestinget har eierinteresser, det vil si der kommunen eller fylkeskommunen er hel- eller deleier, men bør også reflektere styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har tilsvarende interesser i.

Eierskapsmeldingen må beskrive de overordnede prinsippene for den kommunale eller fylkeskommunale eierstyringen, hva formålet med selskapene er og sette dette i sammenheng med kommunens eller fylkeskommunens totale virksomhet. De overordnede prinsippene bør fastsette hvilke typer spørsmål og saker de folkevalgte skal og bør befatte seg med, og hva som skal håndteres av selskapsorganene. Eierskapsmeldingen bør være kommunisert og tilgjengelig, ikke bare for selskapets organer, men også for kommunens eller fylkeskommunens innbyggere.

Eierskapsmeldingen skal etter kommuneloven § 26-1 ha disse hovedpunktene:

- Kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- En oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- Kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser i virksomheter som nevnt

Lovens krav til innholdet i eierskapsmeldingen er minimumskrav. Eierskapsmeldingen kan også inneholde andre elementer enn de loven stiller eksplisitt krav om. Det kan blant annet være aktuelt å si noe om hvordan arbeidet med eierskapsstyring skal organiseres i kommunen eller fylkeskommunen; prinsipper knyttet til selskapenes samfunnsansvar, miljø, likestilling, etikk mv.

En eierskapsmelding vil sikre et grunnlag for nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre de folkevalgtes ansvar. Den vil også bidra til å skaffe oversikt over kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet og bidra til mer åpenhet overfor omverden. Når det gjelder kravet om at formålet med eierskapet skal komme frem av meldingen, kan det være grunn til å merke seg at formålet med eierskapet ikke nødvendigvis er identisk med selskapets formål. Med formålet med eierskapet menes det kommunen eller fylkeskommunen ønsker å oppnå med eierskapet – det skal med andre ord gi svar på spørsmålet om hvorfor kommunen eller fylkeskommunen eier/har eierandeler i selskapet.

Kommuner eller fylkeskommuner som organiserer deler av sin virksomhet som fristilte selskaper, bør samtidig vurdere om betingelsene er til stede for å bygge opp en organisert, kompetent støttefunksjon i kommune- eller fylkesadministrasjonen. Det kan være hensiktsmessig med en egen enhet som kan håndtere en forberedende oppgave for kommunestyret eller fylkestinget i form av et «eierskapssekretariat» eller lignende.

Det bør også utarbeides en felles eierskapsmelding med andre medeiere hvis kommunen eller fylkeskommunen er medeier i flere selskaper sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner. En slik eierskapsmelding vil sikre felles føringer fra eierne der det er mulig.

5

ANBEFALING 5:

Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig

Kommunestyret eller fylkestinget skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Når kommunestyret eller fylkestinget har valgt å legge en del av sin virksomhet inn i et selskap, medfører det også overføring av styringsrett til virksomheten. Oppgaven til selskapets styre og administrasjon er å planlegge, forvalte og drive virksomheten innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eieren/eierne. Den ytre rammen består av eierskapsmeldingen og selskapsavtalen eller vedtektene for selskapet. Vedtektene for aksjeselskaper, kommunale foretak, og selskapsavtalen for IKS regulerer viktige sider ved selskapenes og det kommunale foretakets rettsforhold. Formålet med vedtektene er å regulere og avklare forholdet mellom eierne og

mellom eierne og selskapet, eller interne forhold i virksomheten.

Dersom vedtektene/selskapsavtalen kun regulerer de forholdene som er påkrevet (minstekrav) etter den aktuelle selskapsloven, kan det noen ganger være hensiktsmessig å utarbeide andre styringsdokumenter. Kommunen eller fylkeskommunen kan ha strategi- og styringsdokumenter som alle selskapene må forholde seg til, for eksempel en generell miljøpolicy, åpenhetsprofil eller mål om lokale utviklingstiltak som selskapene skal bidra til å realisere. Slike dokumenter er ikke lovfestet, men kan være en del av eierstyringen. Det er først og fremst eierne, det vil si de folkevalgte, som har behov for slike dokumenter. Innenfor alt dette skal selskapet ha betydelig grad av spillerom.

Styret kan, med bistand fra administrasjonen, i tillegg utarbeide egne interne strategidokumenter som peker ut hvordan og med hvilke innsatsfaktorer selskapet skal oppnå de målene eierne har fastsatt. I mange selskaper vil det også være aktuelt å ha en styreinstruks som legger føringene for styrets arbeid og saksbehandling.

Foto: Adobe Stock

6

ANBEFALING 6:

Holde jevnlige eiermøter

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

Noen ganger har eierne behov for å diskutere strategier seg imellom uten å treffe formelle beslutninger. Dette bør kunne gjøres uten å måtte innkalle til møte i generalforsamlingen eller representantskapet etter de formelle reglene i loven. Et eiermøte er et møte mellom kommunen eller fylkeskommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet. Et eiermøte er ikke lovregulert og er en uformell arena der det ikke skal treffes vedtak, men hvor både eieren og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. Det bør ikke legges føringer eller «gis signaler» i eiermøtene som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. All eierstyring skal formelt skje i representantskapet eller generalforsamlingen. Eiermøtene er uforpliktende for eierne og for selskapet.

Foto: Adobe Stock

7

ANBEFALING 7:**Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet**

Avhengig av selskapets formål, anbefales det som en hovedregel at kommunestyret eller fylkestinget oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet.

Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. Eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene og gjennom kommunestyret eller fylkestinget for foretakene. Samhandlingen mellom kommunestyret eller fylkestinget og eierorganet er ikke lovregulert.

For selskapsformene AS og IKS bør det etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret eller fylkestinget og eierorganet som forankres i eierskapsmeldingen. Slik sikrer man engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

Aksjeloven sier ikke noe om hvem som skal møte som aksjonær, men oppnevning av sentrale folkevalgte til eierorganet vil bidra til å forenkle samhandlingen og kommunikasjonen mellom kommunestyret eller fylkestinget og eierorganet. Ordfører eller andre kommunestyre- eller fylkestingsrepresentanter må gis fullmakt for å kunne stemme på generalforsamling.

Medlemmer av et representantskap (IKS) er valgt av kommunestyret eller fylkestinget etter kommunelovens regler, og i motsetning til aksje-

loven, kan ikke andre møte etter fullmakt. Det bør oppnevnes et tilstrekkelig antall (minst to) varamedlemmer, slik at det ikke oppstår tilfeller der en eierkommune eller et eierfylke ikke er representert og ikke kan delta når saker skal avgjøres av representantskapet. Av forarbeidene til IKS-loven fremgår at representantskapsmedlemmene representerer sine respektive kommuner eller fylkeskommuner i selskapsforholdet, og at vedkommende kommune eller fylkeskommune har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet.

Dersom formålet med selskapet er rene driftsoppgaver er det ingen ting i veien for at ansatte i kommunens eller fylkeskommunens administrasjon sitter i eierorganet. Dette kan bidra til at eierorganet tilføres ønskelig og nødvendig fagkompetanse. Selskapets daglige leder skal imidlertid ikke sitte der.

8

ANBEFALING 8:**Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter**

Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens eller fylkeskommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Generalforsamlingen eller representantskapet er formelle eierorganer og har den øverste myndigheten i selskapene. Det er styret som innkaller. Det er gjennom saksbehandling og vedtak i de øverste selskapsorganene eierstyringen skal skje. Styreleder og daglig leder har plikt til å delta på generalforsamlingen i aksjeselskap. Andre styremedlemmer har rett, men ikke plikt. Revisor har rett til å være til stede og noen ganger plikt når de saker som skal behandles gjør dette nødvendig. For interkommunale selskap har styrets leder og daglig leder plikt til å være til stede på representantskapsmøtet. Dette gjelder ikke for

revisor, men det anbefales å følge aksjelovens regler på dette punkt.

Gjennom IKS-loven er representantskapet tillagt flere oppgaver enn generalforsamlingen i et aksjeselskap. Representantskapet skal fastsette budsjett, økonomiplan og regnskap. Vedtak om salg eller pantsetting av fast eiendom eller andre større investeringer er også tillagt representantskapet. Disse bestemmelsene gir i utgangspunktet representantskapet noe større innflytelse over forvaltningen av selskapet enn generalforsamlingen i et aksjeselskap.

Generalforsamlingen eller representantskapet er formelle eierorganer og har den øverste myndigheten i selskapene.

9

ANBEFALING 9:**Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret**

Eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Vurder også spørsmål om habilitet i valg av styremedlemmer. Det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmene.

Både kommunen eller fylkeskommunen og eierorganet må definere hva slags kompetanse og kapasitet som forventes av styremedlemmene. Et godt utgangspunkt for denne vurderingen kan være selskapets formålsparagraf, de langsiktige strategiene som er lagt for selskapet og situasjonsbestemte forhold de nærmeste årene (omstillingsbehov, markedstilpasning, lovendringer, etc.). Det bør tilstrebes en sammensetning med komplementær kompetanse og erfaring. Det

er viktig å oppnevne styremedlemmer som kan sikre styrets tilsyns- og kontrollfunksjon overfor daglig leder.

Styret skal gjenspeile og representere selskapets behov og bør ha forskjellig og supplerende kompetanse innen blant annet økonomi, organisasjon og om det markedet som selskapet opererer i. Videre bør styret inneha faglig innsikt og god kjennskap til selskapets formål.

Foto: Adobe Stock

Eierorganet oppnevner styre, men kommunen eller fylkeskommunen selv har også et ansvar for å sørge for at styret i selskapet samlet sett har den kompetanse som trengs.

Styreverv i selskaper er et personlig verv. Medlemmer av styrer representerer bare seg selv, ikke noen av eierne, og skal ivareta selskapets interesser til det beste for alle eierne. Det betyr at man ikke representerer verken politiske partier, kommunen, fylkeskommunen eller andre interessenter eller særlige interesser, men ivaretar selskapets interesser og eierne kollektivt på best mulig måte, ut fra selskapets formål og innenfor lovens rammer.

Det er ikke noe til hinder for at medlemmer av folkevalgte organer kan velges til styremedlemmer i selskaper. Forståelse og erfaring fra det politiske systemet i kommunen eller fylkeskommunen kan gi en viktig innsikt og kompetanse som styret bør besitte. Når det er spørsmål om å velge folkevalgte eller ansatte i kommunen eller fylkeskommunen til styremedlemmer i selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierandeler i, bør kommunen eller fylkeskommunen imidlertid vurdere hvor ofte vedkommende kan bli inhabil. Dersom inhabilitet ofte vil skje bør det vurderes om dette vil gjøre det u hensiktsmessig

å velge den aktuelle personen til styremedlem. Det er ikke hensiktsmessig å velge en person som i mange sammenhenger likevel må fratre som inhabil fordi han eller hun kommer i en dobbeltrolle. Typisk gjelder dette der det er snakk om at sentrale folkevalgte eller ansatte i kommunale lederstillinger ønskes valgt inn i styret i et kommunalt eid selskap. Om ulempene ved å velge slike personer til styremedlemmer overstiger behovet for å ha den aktuelle personen i styret er en vurdering som kommunestyret eller fylkestinget selv bør gjøre.

Styreverv i selskaper er et personlig verv. Medlemmer av styrer representerer bare seg selv, ikke noen av eierne, og skal ivareta selskapets interesser til det beste for alle eierne.

10

ANBEFALING 10:**Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser**

Det bør fastsettes i vedtektene eller selskapsavtalen at valg av styrer i eller fylkeskommunalt eide selskaper bør skje ved bruk av valgkomité. Det bør lages retningslinjer som regulerer komitéens arbeid.

Ordningen med valgkomité er ikke lovregulert, og den bør derfor vedtektsfestes eller nedfelles i selskapsavtalen. Valgkomitéen skal på oppdrag fra selskapets eierorgan finne og foreslå kandidater til styret i selskapet. Det bør være forsvarlige og gjennomtenkte prosesser rundt valg av kandidater i styrene med fokus på kompetanse og personlige egenskaper. Ansvar, rolleforståelse og habilitet er viktige tema. En valgkomité kan arbeide langsiktig og bruke god tid på å kartlegge og finne egnede styrekandidater med den rette kompetansen og bidra til at helheten ivaretas ved den endelige sammensetningen av styret.

Representantskapet/generalforsamlingen bør velge leder av valgkomitéen. I selskap med flere eierkommuner eller eierfylker bør valgkomitéen sammensettes slik at den reflekterer eierandelene.

Det anbefales at valgkomitéen har en dialog med styret før forslag til styrekandidater fremmes, og at valgkomitéen begrunner sine forslag.

Eier står fritt til å endre styresammensetningen uavhengig av valgperioden. Hele styret bør normalt ikke skiftes ut samtidig for å sikre kontinuitet

og videreføring av kompetanse. Det kan derfor være hensiktsmessig med overlappende valgperiode for ulike styremedlemmer.

11

ANBEFALING 11:**Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene**

Eierorganet bør uavhengig av organisasjonsform tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret. Kjønnsbalansen bør sikres både blant de faste medlemmene til styret og blant varamedlemmene.

Styremedlemmene i selskaper behøver ikke være bosatt i kommunen eller fylkeskommunen. I henhold til IKS-loven § 10 er det krav om balansert kjønnsrepresentasjon i styrene. Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende for aksjeselskap hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst to tredeler av aksjene i selskapet. Dette følger av kommuneloven § 21-1.

Foto: Adobe Stock

12

ANBEFALING 12:**Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene**

Eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør derfor etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret anbefales det at styret etablerer følgende rutiner:

- Foretar en egnevaluering hvert år.
- Vurderer behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomfører egne styreseminarer om roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsetter en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gir en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

Foto: Adobe Stock

13

ANBEFALING 13:**Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper**

Styremedlemmer i morselskapet bør som hovedregel ikke sitte i styret til et datterselskap.

Dette er viktig for å unngå rolleblanding og dobbeltroller i konsernforhold. Det må også tas hensyn til at den styrekompetansen som trengs i de respektive selskap innen konsernet kan være ulik. Særlig må man være oppmerksom på problemstillinger knyttet til anbud og inhabilitet dersom ett av selskapene inngir anbud til et annet selskap i samme konsern.

Foto: Adobe Stock

14

ANBEFALING 14:**Oppnevne numeriske vararepresentanter**

Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Foto: Adobe Stock

Lovverket gir mulighet for å utpeke enten personlige eller numeriske vara. Anbefalingen om numerisk vara er gitt ut fra behovet for kontinuitet og kompetanse. Det vil si at 1. varamedlem alltid stiller ved faste styremedlemmers fravær, uansett hvem som er fraværende. 1. varamedlem bør rykke opp som fast styremedlem dersom et av de faste styremedlemmene fratrer i løpet av valgperioden, og inntil neste ordinære generalforsamling/representantskapsmøte holdes.

15

ANBEFALING 15:**Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet**

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør ikke sitte i styrer i selskaper.

Spørsmål om inhabilitet når virksomhet er lagt til selskaper kan oppstå på to måter. For det første kan det oppstå inhabilitet i saker som selskapet skal behandle. Inhabilitet for ansatte og medlemmer av styrende organer i interkommunale selskaper er regulert i IKS-loven. For aksjeselskaper har aksjeloven egne regler om inhabilitet. For det andre kan inhabilitet oppstå når kommunen eller fylkeskommunen skal behandle en sak hvor selskapet er part. Denne situasjonen er regulert i kommuneloven og forvaltningsloven. Personer i de kommunale eller fylkeskommunale selskapenes eierorganer og styrer må alltid vurdere sin egen habilitet i forhold til sakene som skal behandles, og bør si fra til organet dersom det kan foreligge forhold som kan lede til inhabilitet.

At en person er inhabil innebærer at vedkommende ikke kan tilrettelegge saksgrunnlaget eller treffe avgjørelser i en sak. Forvaltningsloven fastslår at en person er inhabil når han leder eller har en ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling, for et selskap som er part i saken, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken. Ingen kommunalt

ansatte eller folkevalgte skal håndtere saker i kommunen eller fylkeskommunen som gjelder et selskap der de selv er styremedlem. Dette gjelder uansett om selskapet er privat eid eller helt eller delvis offentlig eid. Det å være styremedlem i et foretak og samtidig kommunestyremedlem, utløser ikke automatisk habilitetsspørsmål i kommunestyrets behandling, ettersom et foretak ikke er et selskap, men del av kommunen eller fylkeskommunen.

16

ANBEFALING 16:**Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv**

Kommunen eller fylkeskommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

Styremedlemmer bør være uavhengige og ikke ha økonomisk egeninteresse i selskapet. Styremedlemmer bør derfor ikke påta seg særskilte oppgaver for det aktuelle selskapet i tillegg til styrevervet. En advokat som er styremedlem, bør f.eks. ikke påta seg oppdrag for det samme selskapet. Det anbefales også at styremedlemmer ikke omfattes av selskapets incentiv-/bonusordninger, da dette vil kunne påvirke deres uavhengighet.

Godtgjørelsen for styrevervet bør reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar, i tillegg til styremedlemmenes kompetanse og forventet tidsbruk, samt virksomhetens kompleksitet. Dette innebærer blant annet at honorar i selskaper som opererer i et marked og hvor det er betydelig risiko, bør reflektere dette ansvaret. Generelt bør styreleder godtgjøres høyere enn styremedlemmene pga. det særlige arbeidet som følger med styreledervervet. Det anbefales at selskapene gjør en konkret vurdering av behovet for styreforsikring for styremedlemmene. Forsikringen gjelder det økonomiske ansvaret, ikke det strafferettslige.

Aksjeloven gir generalforsamlingen ansvar for å fastsette godtgjøring til styremedlemmene. I et IKS er det representantskapet som fastsetter godtgjøringen til styremedlemmene, mens det er kommunestyret eller fylkestinget selv som fastsetter godtgjøringen til styret i et kommunalt eller fylkeskommunalt foretak.

17

ANBEFALING 17:**Registrere styreverv i KS styrevervregister**

Alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for kommunale eller fylkeskommunale foretak og selskaper bør registreres i KS styrevervregister <https://www.styrevervregisteret.no/> velkommen

Kommuner og fylkeskommuner er avhengig av allmennhetens tillit når det gjelder både forvaltning og styring. Åpenhet rundt hvilke roller lokalpolitikere har er viktig for å unngå mistanke om rolleblanding.

KS styrevervregister er et godt verktøy for å sikre åpenhet om folkevalgte og lederes roller og verv. Alle kommuner og fylkeskommuner er automatisk en del av dette. Kommunale-og fylkeskommunale foretak/bedrifter/selskap må selv vedta å slutte seg til registeret. Opplysninger innhentes deretter automatisk fra Brønnøysund registeret. Den enkelte får en epost og mulighet til å føye til opplysninger.

18

ANBEFALING 18:**Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon**

Det anbefales at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon. Samfunnsbedriftene vil være det naturlige valget for disse selskapene.

Kommunalt tilknyttede selskaper organisert som selvstendige rettssubjekter har ikke et avledet medlemskap i KS gjennom kommunens eller fylkeskommunens eierskap. Selskapet må selv melde seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon for å være omfattet av organisasjonens tariffavtaler og det interessepolitiske arbeidet organisasjonen gjør. Vår klare anbefaling er at de kommunalt eller fylkeskommunalt tilknyttede selskapene bør være en del av det fellesskapet som ligger i å være medlem av en arbeidsgiverorganisasjon. Samfunnsbedriftene (tidligere KS Bedrift) vil

være det naturlige valget for alle kommunalt eller fylkeskommunalt tilknyttede selskaper. På denne måten sikres at rammebetingelsene selskapene opererer under er tilpasset deres egenart og behov.

Det er et nært og godt samarbeid mellom KS og Samfunnsbedriftene både politisk, faglig og administrativt. Etter utskillingen av KS Bedrift (nå Samfunnsbedriftene) fra KS bygger samarbeidet formelt på en inngått Samarbeidsavtale. Samarbeidsavtalen går blant annet opp grense-

Samfunnsbedriftene er den ledende arbeidsgiverorganisasjonen for kommunalt eide selskaper – med 550 medlemmer innen en rekke tjenestekområder. De største områdene er energi, avfall, havn og brann/redning, men det er også medlemmer innen blant annet vann og avløp, økonomi, revisjon, pensjon, kompetanse, eiendom, kultur, helse, IKT og samferdsel.

2/3 av medlemmene i Samfunnsbedriftene er offentlig eide aksjeselskap eller interkommunale selskap (IKS). De øvrige er samvirkeforetak, ideelle organisasjoner, stiftelser, kommunale og fylkeskommunale foretak. Samfunnsbedriftenes ønsker å forene og styrke sine medlemmer, og arbeider for økt samarbeid på tvers av kommunegrensene og i hver enkelt kommune.

De viktigste oppgavene til Samfunnsbedriftene er:

- rådgivning og kursvirksomhet om arbeidsgiverrollen
- forhandling av tariffavtaler tilpasset medlemmene
- arbeid for bedre rammebetingelser
- juridiske rådgivning tilpasset medlemmene, spesielt om eierskap, offentlige anskaffelser og selskapsetablering
- møteplasser og nettverk der medlemmer kan møtes både innen og på tvers av alle bransjer for å utveksle erfaringer og hente inspirasjon

Samfunnsbedriftene

www.samfunnsbedriftene.no / post@samfunnsbedriftene.no

Foto: Adobe Stock

ne mellom KS og Samfunnsbedriftene for hvor kommuner, fylkeskommuner og virksomheter skal være organisert. Etter Samarbeidsavtalen og vedtektene i henholdsvis KS og Samfunnsbedriftene kan kommuner og fylkeskommuner være organisert i KS og alle selskaper organisert som selvstendige rettssubjekter i Samfunnsbedriftene. Senest under KS sitt Landsting i 2020 ble betydningen av at KS og Samfunnsbedriftene sammen skal arbeide for at kommunalt eide bedrifter/selvstendige rettssubjekter skal være medlemmer i Samfunnsbedriftene understreket og framhevet.

Landstinget vedtok følgende; «Landstinget understreker betydningen av at de kommunale bedriftene er organisert i KS Bedrift, og dermed en del av den samlede KS-familien. Bedriftene løser viktige kommunale oppgaver og representerer viktig kompetanse for kommunesektoren. Landstinget ønsker at KS og KS bedrift skal samhandle og arbeide systematisk for å rekruttere kommunale bedrifter til KS bedrift.» (KS bedrift er nå Samfunnsbedriftene)

Det tariffrettslige samarbeidet mellom KS og Samfunnsbedriftene bygger på en felles Hovedavtale. Gjeldende Hovedavtale er inngått for perioden 2020-2021. Gjennom medlemskap i Samfunnsbedriftene vil selskapene dels være omfattet av de tariffavtalene kommunen eller fylkeskommunen er omfattet av og dels være omfattet av egne Hovedtariffavtaler som er utviklet av Samfunnsbedriftene og spesialtilpasset bedrifter, og ikke i samme grad forvaltning. Samfunnsbedriftenes arbeid med utvikling av tariffavtaler spesielt tilpasset medlemmenes behov har så langt resultert i en Hovedtariffavtalen for konkurranseutsatte bedrifter (Bedriftsavtalen) og Energiavtale I og II. Drøyt 200 av medlemmene i Samfunnsbedriftene følger den kommunale Hovedtariffavtalen.

19

ANBEFALING 19:**Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften**

Kommunens eller fylkeskommunens selskaper bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål, gjerne fastlagt i egne etiske retningslinjer som utarbeides for og brukes aktivt i det enkelte selskap.

Kommunale eller fylkeskommunale selskaper forvalter fellesskapets ressurser. Forvaltningen skal derfor skje på en måte som samsvarer med befolkningens oppfatninger om rett og galt. Kommunenes eller fylkeskommunens omdømme vil også avhenge av hvordan en forvalter sitt samfunnsansvar gjennom egne selskaper.

Et mål for mange kommunale eller fylkeskommunale selskaper er at driften og virksomheten skal være ansvarlig i et samfunnsperspektiv. Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med det å drive et selskap, fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler. For å legge til rette for at styret har et aktivt forhold til retningslinjene bør de diskuteres og eventuelt revideres årlig.

20

ANBEFALING 20:**Avklare forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket ved opprettelse av kommunale eller fylkeskommunale foretak**

Det anbefales at kommunestyret eller fylkestinget ved opprettelse av kommunale foretak gjennomgår kommunelovens regulering av forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket.

Kommunale eller fylkeskommunale foretak er ikke et selvstendig rettssubjekt, men en del av kommunen eller fylkeskommunen. Styret er direkte underordnet kommunestyret eller fylkestinget, men organisasjonsformen har en selvstendig stilling sammenliknet med kommunen eller fylkeskommunen for øvrig. Kommunedirektøren har ingen styringsrett overfor foretakene, og daglig leder er underordnet styret i foretaket.

Kommunedirektørens formelle rolle overfor foretaket er at han/hun kan instruere daglig leder om at iverksettelsen av en sak utsettes til kommunestyret eller fylkestinget har behandlet den aktuelle saken. Videre skal kommunedirektøren i saker som behandles i kommunestyret eller fylkestinget, gis anledning til å uttale seg før styret i foretaket treffer vedtak. Dette henger sammen med det generelle overordnede ansvaret kommunedirektøren har overfor hele kommuneorganisasjonen.

Kommunedirektøren eller dennes stedfortreder og medlem av kommune- eller fylkesråd kan ikke velges til styret i kommunale eller fylkeskommunale foretak. Med «dennes sted-

fortreder» siktes det til personer som, i tillegg til kommunedirektøren, har fullmakt til å beslutte utsatt iverksettelse etter Kommuneloven § 9-16, annet ledd. Dette må vurderes konkret for de aktuelle personene i kommunen eller fylkeskommunen. Det kan være personer som har det som en del av sine oppgaver å tre inn i kommunedirektørens fullmakter, for eksempel i kommunedirektørens fravær, og personer som har disse fullmaktene i bestemte kommunale foretak som faller innenfor hennes eller hans ansvarsområde. Det er kun stillinger i den kommunen eller fylkeskommunen hvor vedkommende har rollen som kommunedirektør, dennes stedfortreder, eller er kommuneråd eller fylkesråd bestemmelsen gjelder. Det er fullt mulig å ha styremedlemmer i kommunale eller fylkeskommunale foretak som har slike roller i andre kommuner eller fylkeskommuner.

21

ANBEFALING 21:**Sørge for at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser til å utøve sin funksjon på en god måte**

Det anbefales at kommunen eller fylkeskommunen innenfor rammen av kommunelovens bestemmelser fastsetter regler og etablerer rutiner for kontrollen med selskapene, hvilke dokumenter som uoppfordret skal sendes kontrollutvalget og hvem som har plikt til å sørge for dette.

Kommunestyret eller fylkestinget har kontrollansvar for å sikre at kommunen eller fylkeskommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper.

Kontrollutvalget har en lovregulert funksjon som organet utfører på vegne av og for kommunestyret. Kontrollutvalget har derfor også en viktig rolle i kommunens eller fylkeskommunens kontroll med selskapene. Kontrollutvalgets oppgave i forbindelse med selskapskontroll er todelt; en obligatorisk del som benevnes eierskapskontroll og en frivillig del som kan omfatte forvaltningsrevisjon. Det er viktig at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser slik at de har mulighet til å utøve sin funksjon på en god måte.

For at kontrollutvalget skal kunne ivareta sine kontrolloppgaver i selskaper, gir kommuneloven § 23-6 kontrollutvalget både en vidtgående rett til opplysninger og innsyn i selskaper som kommunen eller fylkeskommunen i sin helhet eier

alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner, og en rett til å foreta undersøkelser i slike selskaper.

Denne innsynsretten og retten til å foreta undersøkelser er i kommuneloven av 2018 også gjort gjeldende for virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen, enten dette er selskaper eller annet, og enten de er privat eller offentlig eid.

I selskaper med flere eiere bør eierne koordinere sin kontrollvirksomhet, slik at ikke mange eiere iverksetter kontrolltiltak uten å koordinere dette med de andre. Det bør derfor være en dialog mellom eierkommunene eller eierfylkene om hvordan en skal drive selskapskontrollen med selskaper der flere kommuner eller fylkeskommuner er eiere.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som er eiers representant og utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Det er opp til kommunestyret eller fylkestinget å avgjøre

om selskapskontrollen også skal omfatte forvaltningsrevisjon som innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger. Eierskapskontrollen blir dermed en form for juridisk etterkontroll, blant annet for å vurdere om eierstyringen har vært tilstrekkelig og om den har gitt de resultatene og målene som eier har fastsatt for selskapet.

Etter kommuneloven skal kontrollutvalget minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen, som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget, skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med denne vurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. Planen skal angi hvilke eierinteresser og selskaper som vil kunne være aktuelle for kontroll, og den bør også angi i hvilken grad det er aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Med utgangspunkt i planen, skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om gjennomførte kontroller samt resultatene av disse.

De kommunale eller fylkeskommunale foretakene er en del av kommunen eller fylkeskommunen som juridisk person og faller inn under kontrollutvalgets generelle ansvar for å påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, og at det utføres forvaltningsrevisjon av den kommunale eller fylkeskommunale virksomheten i samsvar med kommunelovens bestemmelser. Det anbefales at de kommunale eller fylkeskommunale foretakene blir viet oppmerksomhet når plan for forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet utarbeides og vedtas av kommunestyret eller fylkestinget.²

² Det fremgår av forarbeidene til kommuneloven av 2018 at eierskapskontroll skal utføres av revisjonen i tråd med god kommunal revisjonsskikk (Prop. 46 L (2017-2018) s. 324.

KS
Postadresse: Postboks 1378 Vika, 0114 Oslo
Besøksadresse: Haakon VII's gt. 9, 0161 Oslo

Telefon: 24 13 26 00
ks@ks.no
www.ks.no

Forum for
kontroll og tilsyn

RAPPORT ETTER GRUPPEARBEID

Kontrollutvalgslederskolen 2022

Innhold

1. Hvordan kan leder legge til rette for kompetanseutvikling i utvalget?	3
2. Hvordan kan leder skape godt samarbeidsklima internt i utvalget og unngå partipolitikk?	5
3. Hvordan kan leder skape et godt samarbeidsklima med omgivelsene (kommunedirektør, ordfører, kommunestyre og revisjon)?	7
4. Det finnes flere eksempler på at kontrollutvalgets uavhengighet utfordres eller trues. Hva kan/bør kontrollutvalget gjøre for å beskytte sin uavhengighet?	9
5. Hvordan har kontrollutvalget hatt progresjon og utvikling underveis i perioden?	10
6. Hvilke råd er viktig å bringe videre til nye kontrollutvalg?	11
7. Trenger kontrollutvalget mediestrategi?	13

Mål med gruppearbeidet

Målsettingen med gruppearbeidet var å få et nyttig grunnlag som kan bearbeides og brukes i opplæring av nye utvalg.

1. Hvordan kan leder legge til rette for kompetanseutvikling i utvalget?

Gruppe 1

- Opplæring i starten av perioden via sekretariatet og oppfordre alle til å dele der
- Motivere til å delta på kurs
- Sørge for romslige budsjett
- Referere fra kurs og konferanser til resten av utvalget i etterkant
- Repetere fag/erfaringer i utvalget
- Være bevisste på aktuelle saker som er på agendaen i kommunen
- Synlighet, heve kompetansen utad i kommunen
- Stabilitet vil opprettholde kompetansen

Gruppe 2 - Gruppen mener at spørsmålet burde inkludert sekretariatet: Hvordan kan leder **og sekretariat** legge til rette for kompetanseutvikling i utvalget?

- Folkevalgtopplæring
- Første møte i KU: 2 timer opplæring
- Budsjetter til opplæring må være tilstrekkelig
- Oppfordre til kursdeltakelse
- Møteplasser for flere KU til regionale samlinger
- Ved mye bruk av vararepresentanter kompliseres kompetanseutviklingen
- Vararepresentanter bør med på opplæring. De er en ressurs.
- Husk at det er møteplikt i utgangspunktet
- KU-medlemmene må inviteres med til samme folkevalgtopplæring som k-styremedlemmene
- Covid har påvirket opplæringen denne perioden
- Viktig i starten av perioden å informere om at KU ikke skal drive med politikk
- Kontrollutvalgsboka bør leses.

Gruppe 3 – «Svarene nedenfor dekker også noen av de andre spørsmålene»

- Kartlegg hvilken kompetanse medlemmene i KU har
- Finne ut om det er spesielle ting medlemmer i utvalget ønsker mer kompetanse om
- Leder eller andre som er på kurs bør videreformidle innholdet i kurset til resten av utvalget
- Lytte til tidligere erfaring
- Dele med nye medlemmer
- Prosedyrer og mandater er det hvert enkelt sitt ansvar å bli kjent med
- Medlemmer må forberede sakene for saklig diskusjon i møtene
- Spørsmål gir kunnskap
- Leder og medlemmer skal være forberedt på presenterte saker

- Behov for kompetanse på rolleforståelse, skal ikke drive med partipolitikk
- Kompetanse om kontrollutvalget sitt oppdrag og rolle
- Bevisstgjøring om utvalget sin rolle
- Kontrollutvalget skal ikke være passiv. Utvalget kan ta opp saker på eget initiativ
- Bevisstgjøring og kompetanse om hvordan utvalget skal jobbe og hva utvalget ikke skal/ikke kan gjøre
- Videreformidle presentasjoner fra kurs til utvalgsmedlemmene
- Minne medlemmene om deres rolle i møtene
- Bruke sekretariatet til opplæring
- Viktig med opplæring av ku straks etter valget
- Bidra til/sørge for at kommunestyret får opplæring om kontrollutvalget
- Kunngjøring av kontrollutvalget sine møter på kommunens hjemmeside
- Invitere kommunedirektør til å orientere i utvalget
- Viktig å ha mye kompetanseheving/opplæring av ku straks etter valget

Gruppe 4

- Kontinuerlig kompetanseutvikling
- sekretariatet legger til rette litt på hvert møte, ca. 1 time hvert møte + hele dager
- Folkevalgtopplæring -
- Tilbud om kurs, viktig å ha budsjett til å kunne delta
- Protokollgjennomgang viktig + hva kunne vært gjort annerledes?
- Bruke Kontrollutvalgsboka (veilederen) Forvente et visst kunnskapsnivå hos medlemmene, lese seg litt opp selv
- Diskutere kontrollutvalgets rolle og funksjon
- Diskutere case
- Regionale samlinger

Gruppe 5

- Løpende informasjon i møtene
- Oppfordring til deltakelse på kurs arrangert av sekretariatet og kommunen
- Orienteringer fra revisjonen, sekretariatet og kommunen
- Tilbud om deltakelse på kurs og konferanser (nasjonalt, regionalt)
- Folkevalgtopplæring i kommunens regi (ha søkelys på kontrollfunksjonen)
- Opplæring på tema/saker i KU-møter
- Orienteringer/virksomhetsbesøk
- Sikre budsjettmidler til kurs og opplæring
- Kartlegging av kompetanse blant KU medlemmer
- Erfaringsutveksling med andre kontrollutvalg
- Bygge opp utvalgets sin status

Gruppe 6

- Oppfordre til å bli med på kurs
- Sørge for god opplæring først i perioden
- Hospitering kan også være en opplæringsform

2. Hvordan kan leder skape godt samarbeidsklima internt i utvalget og unngå partipolitikk?

Gruppe 1

- "Trafikklys" metoden
- Lede møtene slik at alle kan si sin mening og bli hørt
- Noe kommunikasjon mellom møter kan "skalle av" de største utfordringene
- Ikke la seg farge av partitilhørighet inn i vedtak som fattes
- Legge inn noen sosiale arenaer som f.eks. julebord
- Være klar som leder og prøve å stoppe partipolitikk så fort som mulig
- Være åpne om personer er uhildet eller ikke grunnet familieforhold o.a.
- Bruke humor der det kan være hensiktsmessig

Gruppe 2

- Møtelederegenskapene viktige
- Alder og erfaring kan være en fordel for å oppnå konsensus i KU.
- Enighet i KU ønskelig for å marker uavhengigheten til partipolitikk
- Politiske vedtak kan aldri overprøves i KU. Men et vedtak kan ha sider i seg som reiser prinsipielle spørsmål som kan være et tema for KU, f. eks prosess og forholdet til lovkrav. Viktig å få søkelys på disse skillelinjene hos KU-medlemmene fra starten.
- Det er viktig å få god rolleforståelse hos KU-medlemmene.
- Nyttig å ha både k-styremedlemmer og andre med samfunnsengasjement med i KU
- Særskilt risiko for politikk i KU i store kommuner med parlamentarisme
- Politisering i KU-ene er gjerne unntaket.
- Deltakelse på fagkonferanser samlet for alle medlemmene i starten kan bidra et godt samarbeidsklima.
- Hvis klimaet mellom et par i KU er vanskelig, kan et forsøk på "prat på kammeret" om spillereglene være nyttig.
- Sekretariatet bør også være god medspiller i arbeidet med å bygge godt samarbeidsklima.

Gruppe 3

- Åpen dialog - lytte, ha gjerne "litt tid til hverdag" - vise respekt
- Unngå partipolitikk i ku

Gruppe 4

- Leder må på en fin måte si fra dersom noen går for langt.
- Leder må minne om rammene for kontrollutvalget i starten av møte. Det vil skape trygghet.
- Leder må ta seg tid til å forklare det som er vanskelig.
- Være ærlig og ydmyk. Uformell prat og en matbit ved slutten av hvert semester, bidrar til godt samarbeidsklima.
- Det er ikke en stor utfordring med partipolitikk i utvalget. Medlemmene balanserer rollene fint.
- Behandle hverandre med respekt og med glimt i øyet

Gruppe 5

- Være bevist på oppgaven og mandatet til utvalget.
- Utvalget skal påse at kommunen og administrasjonen følger opp lover, forskrifter og vedtak i kommunestyret. Det må gjøres på en god måte. Dette betyr også at utvalget må opptre nøyaktig og korrekt i henhold til mandatet.
- Være objektiv, ha søkelys på sak / KU sin rolle
- Leder må engasjere/motivere KU medlemmer

Gruppe 6

- Sørge for at alle deltar og er trygge i rollen sin- eks.
- Evaluering av dagens møte på dagsorden- stille spørsmål
- Være åpen og inkluderende og påpeke at kontrollutvalget skal være objektivt

3. Hvordan kan leder skape et godt samarbeidsklima med omgivelsene (kommunedirektør, ordfører, kommunestyre og revisjon)?

Gruppe 1

- Være tydelige på roller, god møteledelse og klare linjer
- Ærlighet, åpenhet
- Ha uformelle kontaktpunkt med ordfører og kommunedirektør
- God kommunikasjon til kommunestyret og ordfører om KUs rolle, tilrettelegging begge veier Kommunikasjon, kommunikasjon, kommunikasjon
- Leder må være tilgjengelig i kommunestyret

Gruppe 2

- Viktig at alle aktørene har riktig rolleforståelse. KU er k-styrets organ. Men KU er ikke en del av kommunens internkontroll.
- Forventingsavklaringsmøte med ordfører/ k-direktør nyttig, evt. fast rutine for dialog.
- Viktig å få forståelse i administrasjonen av at KU-arbeidet representerer en ressurs for utviklingen av det administrative arbeidet i kommunen.
- Påseansvar mot revisjonen fører til at en må ha en god dialog, men ikke direkte samarbeid om noe revisjonsfaglig.
- For forvaltningsrevisjoner må revisjonen og KU ha god dialog om kapasitet og leveringsdatoer for forvaltningsrevisjoner for å legge til rette for godt samarbeidsklima KU - revisor.
- Underveis-sjekk mot KU i arbeidet med forvaltningsrevisjoner også nyttig. KU skal ha eierskapet til rapporten og være bestiller av revisjonen.
- Mot k-styret er det viktig at KU-lederen eller annen representant møter i k-styret og kommenterer/ presenterer sakene fra KU. Dette gir kunnskap om KUs rolle hos K-styremedlemmene.
- Gode, korte og konsise årsmeldinger fra KU til k-styret som presenteres i k-styret viktig.
- Orientering fra revisor til KU skal ikke være detaljopplæring i revisjonsprogrammer, men overordnet om arbeidsmetodikk og planlegging av revisjonsarbeidet.

Gruppe 3

- invitere til møtedeltakelse - tema – innlegg. Til samtlige av disse: still spørsmål, gjerne aktuelle som også bidrar til litt diskusjon
- Revisjon deltar på hvert møte.
- Bidra til/sørge for at kommunestyret får opplæring om kontrollutvalget
- Åpne møter i KU
- Invitere kommunedirektøren til å orientere i utvalget

Gruppe 4

- Opplæring i kommunestyret
- Kommunedirektør kommer og svarer på spørsmål som utvalget ber om.
- Kontrollutvalget skal snakke med kommunedirektør og ordfører, ikke dialog med leder alene.
- Leder må være sterk og ha ryggrad.
- Fint å oppfordre ordfører til å være til stede av og til.
- Formell innkalling til kommunedirektør og ordfører.
- Revisjonen må være enklere i språkb Bruken
- Dialogen med revisjonen går via sekretariatet -kontrollutvalget har ansvar for leverandørmøte med revisjon og sekretariat
- Bruk sekretariatet aktivt
- Viktig å ha kontinuitet i kontaktperson hos revisjonen, stille krav

Gruppe 5

- Være bevist på å skille rollen som medlem/leder av kontrollutvalget og aktiv i lokalsamfunnet. (det er ikke forbudt å være interessert i lokalpolitikken).
- Bygge opp KU sin status
- Invitere kommunedirektør i konkrete saker/orienteringer.
- Invitere andre (hovedtillitsvalgte, hovedverneombud, hovedutvalgsledere, gruppeledere og ordfører) i forbindelse med kontrollutvalgets planarbeid/prioritering av forvaltningsrevisjon
- Avklare roller
- Søkelys på sak/forbedringer
- Dialog med revisor

Gruppe 6

- Møter - sørge for felles forståelse av at vi skal gjøre kommunen bedre -samme målsetning
- God møteledelse
- Viktig at utvalgets medlemmer ikke blir hemmet
- Være synlig i kommunestyret/bystyret
- Fremme kontrollutvalget arbeid
- Være saklig, holde tidsskjema og følge opp revisjon ved at rapporter legges frem
- Møte med ordfører i forkant av møtet i kontrollutvalget er også en viktig dialog

4. Det finnes flere eksempler på at kontrollutvalgets uavhengighet utfordres eller trues. Hva kan/bør kontrollutvalget gjøre for å beskytte sin uavhengighet?

Gruppe 1

- Åpenhet om bindinger
- Ved valg av utvalget kan det være utfordringer, særlig om folk jobber i kommunen i små stillinger, kan være utfordrende å finne valgbare personer.
- Kjenne på magefølelsen og vike sete ved behov
- Benytte seg av revisjonens ekspertise/synspunkt i saker

Gruppe 2

- Passe på at NKRF ikke får for mye makt. Uforståelig at revisorene skal ha ansvar for normering av arbeidet i sekretariatene.
- Med god rolleforståelse og opplæring lokalt i kommunen er grunnlaget til stedet for at KU beholder sin integritet og uavhengighet.
- KU må ha stort søkelys på habilitet.

Gruppe 3

- Vise sterk evne til objektivitet
- Være klar i ordvalget, og melde fra
- Dersom kontrollutvalget ikke mestrer slike handlinger, må endring sterkt vurderes
- Det bemerkes at trusler kan oppleves personlig.
- Politianmeldelse må gjøres kjent og effektueres.
- Medlemmer skal ikke utsettes for dette

Gruppe 4

- Viktig å presisere roller, tydeliggjøre oppgaver og mandat for samarbeidsparter
- Diskutere i utvalget om dette er en sak for kontrollutvalget eller ikke
- Innlegg i lokalavisen om rollene og oppgavene til kontrollutvalget.
- Viktig å ta henvendelser fra innbyggere.

Gruppe 5

- Ser at noen ønsker å bruke kontrollutvalget til å fremme sine særinteresser som man ikke når frem med i ordinære kanaler. Dette kan være enkeltpolitikere/grupper og/eller interessegrupper/-personer. I slike saker må en forsøke å skille klinten fra hveten og være bevist på utvalgets mandat og begrensninger. Når slike saker oppstår er det en fordel å være godt forberedt og være oppmerksom på hvem som bringer saken frem og vite litt om hvilke hensikter som ligger bak.

- Være årvåken.
- Være objektiv, ha søkelys på sak / KU sin rolle

Gruppe 6

- Ikke for mange hatter
- tydelighet
- åpenhet
- Ikke politiske diskusjoner/omkamper i utvalget
- Rådmann og ordfører under samme tak er en utfordring, disse to har daglig kontakt og det er et minus for kontrollutvalg

5. Hvordan har kontrollutvalget hatt progresjon og utvikling underveis i perioden?

Gruppe 1

- Man blir tryggere i rollen
- Erfaring gir en trygghet i hvilke saker som er relevante og ikke for utvalget

Gruppe 3

- Ferdigstille saker fra forrige utvalg
- God relasjon til kommunal ledelse
- Kommunens økonomi er et krevende tema i inneværende periode derfor litt treg utvikling.
- Det har vært god progresjon i de 3 årene som har gått av perioden. Mye å lære om funksjoner og roller.
- Sekretariatet har gitt god støtte.
- Har i KU brukt tid på å snakke oss sammen - har tatt tid.
- Har hatt evaluering av arbeidet.
- FKT-samlingene har vært verdifulle for utviklingen.

Gruppe 4

- Noen utfordringer med oppmøte, selv om møteplan er lagt i god tid –
- Kanskje ikke nødvendig med så mye gjentakelse av det revisjonen har gjennomgått tidligere
- Viktig å kunne gjøre omprioriteringer underveis i perioden, må være dynamisk
- Vanskelig at det er helt nye utvalg som skal innstille til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, må derfor kunne revidere plan underveis
- Hent inn opplysninger fra tillitsvalgte, verneombud og hovedutvalgsledere.

Gruppe 5

- I denne perioden (pandemi) har det vært vanskelig å delta i utadvendte opplæringsopplegg og konferanser. Det har derfor ikke vært noe særlig progresjon i utvalget.
- Pandemien har gitt utfordringer med KUs arbeid og møteform
- God synergi mellom KU medlemmer og sekretariat
- God nytte av opplæringene /erfaringsutveksling på nasjonale, regionale og lokale kurs og konferanser

Gruppe 6

- Ting Tar Tid - kompetansebygging gjør oss gode. Erfaring er viktig.
- Dialog mot ordfører og kommunestyret, få kommunestyre til å vise interesse for KU sine saker.
- Samarbeidet mellom revisjon og sekretariatet
- Involverer hele utvalget

6. Hvilke råd er viktig å bringe videre til nye kontrollutvalg?

Gruppe 1

- Overføring av erfaring til nytt utvalg
- Kursing, benytt tilgjengelig fagstoff som Kontrollutvalgsboka.
- Benytt dere av sekretariatet og revisjonens erfaring
- Presenter dere for kommunestyret og vær synlig både ift til roller og arbeidsoppgaver
- Prøv å opprettholde kontinuitet hvis mulig
- Delta på politikeropplæringen og opplæring for kontrollutvalget
- Vær tydelige og våkne i forhold til hvilke henvendelser dere legger frem for utvalget
- Gi enkeltmedlemmer fullmakt til å delta på møter for kontrollutvalget

Gruppe 2

- Fjellvettreglene gir god pekepinn - overført betydning.
- Opplæring og rolleforståelse viktig
- Problembasert læring nyttig
- FKT-opplæring viktig
- Overordnet analyse bør være pedagogisk som grunnlag for forvaltningsrevisjonsplan for perioden. Kan lages av sekretariatet.

Gruppe 3

- Vær klar over status – å drøfte synlighet av mandat og rolle
- Viktig å vise at kommunen er underlagt en betryggende folkevalgt kontroll
- Viktig å ha mye kompetanseheving/opplæring av KU straks etter valget
- Avtroppende leder i KU får bruke nødvendig tid til å bringe erfaring til det nyvalgte ku

Gruppe 4

- Skriftlig evaluering fra avtroppende utvalg
- Overlappende møte nytt/gammelt kontrollutvalg
- Må prioritere opplæring for kontrollutvalget det første året

Gruppe 5

- Les gjennom og studer kommuneloven og forskriften til kontrollutvalget.
- Skaffe seg oversikt over reglementer som er vedtatt i kommunen.
- Skaffe seg informasjon og delta i informasjonsopplegg arrangert av kommunen, og sekretariatet.
- Gå på kurs!

Gruppe 6

- Tidlig skolering- tydelighet- avklare roller
- Sørge for at vi har et velfungerende sekretariat med kompetanse
- Opplæring og synliggjøre hvor viktig et kontrollutvalg er, og hvilke oppgaver det har
- Kontrollutvalgets er hele kommunestyre sitt utvalg

7. Trenger kontrollutvalget mediestrategi?

Gruppe 1

- Kan være smart å ha noen kjøreregler
- Avvente kollegial enighet før man uttaler seg
- Leder er talsperson for utvalget
- Ta kontakt med media i etterkant av forvaltningsrevisjoner er behandlet

Gruppe 2

- Ja. Bør være forberedt på henvendelser fra media om akutte saker.
- Synliggjøring av KU viktig.
- Protokoller fra KU må være lett tilgjengelig.
- Avklar hvem som uttaler seg.
- Ha et avklart forhold til bruk av sosiale medier.
- KU må være synlig på kommunens hjemmesider.
- Årsmelding bør gå til lokalpresse.

Gruppe 3

- Media gir ofte en mulighet til kommunikasjon med innbyggere.
- Å være ryddig, ærlig og åpen skapes tillitt til innbyggerne som da oppfatter utvalget som et viktig kontrollorgan
- Ingen av utvalgene i denne gruppa har nedskrevne/vedtatte mediestrategier (men noen muntlige avtaler om dette)
- En mediestrategi bør kanskje være første sak på første møte etter valg

Gruppe 4

- Viktig å snakke sammen om at det er utvalget som forum som fatter vedtak.
- Leder uttaler seg på vegne av utvalget.
- Stjørdal har vedtatt mediestrategi.
- Også strategi for hvordan gjøre utvalget kjent
- Klargjøring i utvalget at det er leder som uttaler seg på vegne av utvalget

Gruppe 5

- Vet ikke om det er noe stort behov for det.
- KU leder uttaler seg på vegne av KU (etter at saker er behandlet) - ikke før!

Gruppe 6

- Ja- Åpenhet- streaming? Hemmende eller positivt?
- Leder uttaler seg om saker som gjelder kontrollutvalget
- Må synes på hjemmesiden til kommunen - også hva oppgavene til kontrollutvalget er
- Det er nok greit å ha en mal å se etter, mange feller å gå i, men viktig at man forholder seg til det som er vedtatt i kontrollutvalget og skulle media stille spørsmål før et møte så må man henvise til Kontrollutvalgets sitt møte